

A Hatvani Varázskapu Óvoda Pedagógiai Programja

2022

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

OM: 201489	„Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív pedagógiai program adaptációja
Legitimációs eljárás - Az érvényességet igazoló aláírások:	
10./2022. (XI. 11.) határozatszámom elfogadta: _____ <i>nevelőtestület nevében</i>	
11./2022. (XI. 11.) határozatszámom jóváhagyta: _____ <i>intézményvezető</i> Ph	
A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul, a fenntartó egyetértése _____ <i>Fenntartó</i> Ph	
Hatályos: a kihirdetés napjától 2022. december 1.	
A dokumentum jellege: Nyilvános Megtalálható: www.varazskapuovi.hu	
Verziószám: 2022./1 eredeti példány	
Iktatószám: 140./2022.	

TARTALOMJEGYZÉK

1 BEVEZETŐ	5
Preambulum	7
2 NEVELÉSI ALAPELVEK	8
2.1 Gyermekképünk	8
2.2 Óvodaképünk	8
3 ÓVODÁNK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA	9
3.1 Általános nevelési feladataink:.....	9
3.1.1 Az erkölcsi - szociális érzelmek alakításának feladatai	9
3.1.2 Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai	10
3.1.3 Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai	10
3.2 A program rendszerábrája	11
4 AZ ÓVODAI NEVELÉS KERETE.....	12
4.1 Egészséges életmód alakítása.....	12
4.2 Az értékorientált érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok.....	17
4.3 Az óvodai élet megszervezése.....	22
4.4 A program ajánlott napirendje.....	22
5 A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE	24
5.1 Hagyományok ápolása, népszokások.....	24
6 A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI.....	27
6.1 Játék, játékba integrált tanulás	27
6.2 Verselés, mesélés, dramatizálás	37
6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	41
6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	46
6.5 A mozgás, mozgásos játékok	50
6.6 A külső világ tevékeny megismerése	54
6.7 Munka jellegű tevékenységek	59
7 TEHETSÉGGONDOZÁS AZ ÓVODÁBAN	62
7.1 Szemléletváltás a közoktatásban	62
7.2 A tehetséggondozói tevékenységünk alapelvei.....	62
7.3 Céljaink a tehetséggondozó program bevezetésével.....	63
7.4 A tehetséggondozás tartalma az óvodában.....	63
7.5 A tehetséggondozás bevezetésében a következő értékeket látjuk:.....	64
8 BOLDOG ÓVODA.....	65
9 A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE.....	66
9.1 Az óvoda és a család	66
9.2 Az óvoda és a bölcsőde	67
9.3 Az óvoda és az iskola	67
9.4 Az óvoda és a közművelődési intézmények.....	68
9.5 Az óvoda egyéb kapcsolatai	68
10 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK	69
11 INTEGRÁLT NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN	71

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

11.1	ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM	72
11.1.1	Látássérült- gyengén látó gyermek	72
11.1.2	Nagyothalló 80 db hallásveszteségig	73
11.1.3	Beszéd fogyatékos gyermek	74
11.1.4	Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek	75
12.AZ	ÓVODÁBA LÉPÉS ÉS AZ ISKOLAKEZDÉS FELTÉTELEI.....	80
12.1	Személyi feltételek	81
12.2	Tárgyi feltételek	82
13.A	PROGRAM TERVEZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA	83
14.A	PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ SZAKIRODALMAK	84
15.	FÜGGELÉK.....	86

1 BEVEZETŐ

A köznevelés átalakulása

Hatvan Város Önkormányzata Képviselő-testülete felülvizsgálta a város köznevelési, feladat ellátási rendszerét. Ennek alapján a 2011. márciusi testületi ülésen a 124/2011. (III: 31) sz. határozatában úgy döntött, hogy 2011. június 30. nappal megszünteti az Újhatvani Óvoda és Általános Iskolát (székhely: 3000 Hatvan, Bajcsy-Zs. út 8.) és létrehozza 2011. július 1. napján a jogutód intézményeket.

Hatvan Város Önkormányzata képviselő testületének május 26-án megtartott ülésének 270/2011. (V. 26.) sz. határozatában elfogadta a Hatvani Varázskapu Óvoda alapító okiratát mely 2011. július 1-jén lépett hatályba, s melyet a Fenntartó utoljára 2015. május 28-án módosított.

Intézményünk a szakmai munkája elismeréséért 2007. május 17-én megkapta a

Jókai úti Művészeti Bázisóvoda címet, mellyel az alternatív programot használó óvodák összefogását, szakmai munkájuknak segítségét, a program értékeinek széles körű terjesztését vállalta fel. Bázisóvoda célja: az alternatív művészeti program magas szintű bemutatása, értékeink terjesztése szülők, óvodapedagógusok, és széles társadalmi közegben, valamint határon túli érdeklődő szakembereknek.

A Köznevelési Kerekasztal szakmai támogatásával, az Oktatási Hivatal által kiírt, az „Oktatási Hivatal Bázisintézménye” pályázaton a Pedagógiai Oktatási Központ és a bírálóbizottság, a rendkívül magas színvonalú pályaművek között **intézményünket az „Oktatási Hivatal Bázisintézménye” cím viselésére érdemesnek ítélte.** Ezzel a címmel járó feladatunk szerint aktív szerepet vállalunk a szakmai közéletben, jó gyakorlatokat mutatunk be, és támogatjuk a hátrányos helyzetű települések pedagógusainak szakmai fejlődését.

Az óvodai nevelés országos alapprogramjának módosításáról szóló Kormányrendeletnek feleltettük meg a művészeti nevelési programunkat, melyet utoljára a 2018. 07. 25-én a 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelet módosított, s mely életbe lép 2018. szeptember 1-jén.

A változásokat követve módosítottuk pedagógiai programunkat, és alkalmazzuk a gyermekek nevelésére az óvodánkban.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
 Tel: 37/342-203, 37/541-495
 Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
 2017-2020

Pedagógiai programunk az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív pedagógiai program, mely az óvoda arculatát is meghatározza, évről évre csiszolódik, formálódik és megfelel az éppen aktuális jogszabályoknak. A PP alkotója Nagy Jenőné főiskolai adjunktus, aki figyelemmel kíséri a jogszabályi változásokat, és az általa alapított ONME Óvodapedagógusok Országos Egyesületén keresztül az alternatív pedagógiai program folyamatos megújításán munkálkodik. 2017. nov. 29-én az oktatásért felelős államtitkár határozatban hagyta jóvá az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív pedagógiai programot. A megújult pedagógiai program megvalósításához a programalkotó rendelkezésünkre bocsátotta a Kézikönyvként használható 8. számú módszertani kiadványát.¹

 EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA OKTATÁSÉRT FELELŐS ÁLLAMTITKÁR		Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programot az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete nyújtotta be jóváhagyásra.
Iktatószám: 57257-4/2017/KOZNEVSTRAT	Hív. szám: Cgymintéz: Lizanecz Edina (+36 1 8967473) Melléklet: 1 db	A miniszter részére jóváhagyásra benyújtott „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programban meghatározásra kerültek az Nkt. 9. § (8) bekezdés a), e), g) és h) pontja szerint: a folyó óvodai nevelés és az óvodai élet megtervezésének elvei, a nevelés tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai, a pedagógusok köztöltés és költetlen munkaidéjének szabályai, a működő vezetési modell, nevelésszervezés, az elfogadott pedagógus végzettség és szakképzettség, valamint az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai programot alkalmazók köre és az alkalmazás szabályai.
Az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete (5000 Szolnok, Baross út 51. I.1.) (a továbbiakban: kérelmező), által benyújtott, az Emberi Erőforrások Minisztériuma Köznevelési Stratégiai Főosztálya által 57257/2017/KOZNEVSTRAT ügyiratszámmon iktatott miniszteri jóváhagyás megadása iránti kérelem alapján az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” elnevezésű módosított alternatív óvodai pedagógiai program tárgyában hozom az alábbi		Fentiek alapján a rendelkező részben foglaltak szerint határozom.
határozatot		Az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján, az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program miniszteri jóváhagyási eljárása illetékmentes.
Jóváhagyom, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 9. § (8) bekezdésben foglaltak alapján az „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program módosított változatát.		Határozatom az Nkt. 9. § (8) bekezdés a), e), g) és h) pontjában, továbbá a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXII. törvény 29. § (1) bekezdésében, 71. § (1) bekezdésében, 72. §-ában, és 109. § (1) bekezdésében, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 330. §-ában foglaltakon alapul.
E határozat ellen államigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs. A határozat ellen – jogszabálysértésre hivatkozva, a határozat közlésétől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címezve, az Emberi Erőforrások Minisztériuma részére benyújtandó keresettel lehet élni.		Budapest, 2017. NOV. 29.
Indokolás		Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 33/2014. (IX. 16.) EMMI utasítás alapján az emberi erőforrások minisztere nevében eljárva:
A benyújtott megújított „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” alternatív óvodai program az óvodai nevelés teljes pedagógiai szakaszára kiterjedően tartalmazza a 2013. szeptember 1-jétől bevezetésre kerülő Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendeletben meghatározott óvodai élet tevékenységi formáit, nevelési feladatait.		 Dr. Falkovics László oktatásért felelős államtitkár
Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel: 795-9581 e-mail: kozoktatasi@emmi.gov.hu		A határozatot kapják: 1. „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete (5000 Szolnok, Baross út 51. I.1.) 2. Irattár (helyben)
Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel: 795-9581 e-mail: kozoktatasi@emmi.gov.hu		Cím: 1055 Budapest, Szalay u. 10-14. Tel: 795-9581 e-mail: kozoktatasi@emmi.gov.hu

Sokat dolgozunk azon, hogy pedagógiai programunkkal egy érzelme gazdag, gyermekközpontú óvodai életet teremtsünk meg, mely a hagyományokra, nemzeti örökségeinkre építve, az esztétikummal és a művészetekkel hat a gyermekekre.

¹ Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív óvodapedagógiai program „Csak tiszta forrásból” Negyedik kiadás 2017

Kiadó: Az „óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, Szolnok

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

Preambulum

Hatvan város önkormányzata

- Az 1959. év óta működő **Jókai úti Napköziotthonos Óvoda,**
- Az 1930. év óta működő Bajcsy-Zsilinszky úti Napköziotthonos Óvoda, az 1980. év óta működő Kerekharaszi úti Napköziotthonos Óvoda és az 1950. év óta működő Mészáros Lázár úti Napköziotthonos Óvoda együtt 1997. szeptember 1-jétől **Jókai úti Óvoda**
- 2001. szeptember 1-jétől **Kertvárosi Óvoda**
- mely 2006. január 1-jétől Kerekharaszi úti tagóvodája nélkül működik
- 2007. július 1-jétől **Újhatvani Óvoda és Általános Iskola**

neveket viselő önálló jogi személyiségű intézmények jogutódja számára – a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 10. §-a (1) bekezdésének g) pontja, az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény 88. §-a, a közoktatásról szóló 1993. évi LXXIX. törvény 37. §-a (2) és (5) bekezdése értelmében alkotta meg az intézmény alapító okiratát.

Az intézmény neve: Hatvani Varázskapu Óvoda

Az intézmény alapítójának és fenntartójának neve és címe:

Hatvan Város Önkormányzata

3000 Hatvan, Kossuth tér 2.

A közoktatási intézmény székhelye: 3000 Hatvan, Jókai utca 9.

címe: Hatvani Varázskapu Óvoda

3000, Hatvan, Jókai u. 9.

Alapítva: 2011. 07. 01.

2 NEVELÉSI ALAPELVEK

Szeretetteljes, biztonságérzetet adó, érzelem gazdag óvoda megteremtése, ahol a gyermekközpontúság úgy jelenik meg, hogy gyermeki tartást, önállóságból fakadó egészséges öntudatot, kibontakozási, önmegvalósítási lehetőséget és boldogságot ad a gyermeknek.

Céljaink:

- Az óvodások nyugodt, élmény gazdag, harmonikus fejlődésének elősegítése a magasabb rendű érzelmek kibontakoztatásával, az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével.
- Sokoldalú képességfejlesztés segítségével a személyiség fejlődésének biztosítása, elősegítése.
- A gyermekek és a művészetek közötti erős érzelmi kötődés kialakítása.
- Kommunikációra és kooperációra képes, önálló nyílt szellemű gyermekek nevelése.
- Az óvodai nevelésünkben a sajátos nevelési igényű gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszünk.
- A tehetségcsírák felfedezése, tehetségsegítés a kora-gyermekkorban.

2.1 Gyermekképünk

A gyermek kíváncsisága, érdeklődése révén mágnesként vonzódik az élményhez, a csodához, amit számára a mese, zene, alkotó tevékenység adhat meg. A mindennapi tevékenységek hatására kialakul óvodás tartása, önállósága. Megismeri saját értékeit, megtanulja tisztelni és szeretni a másikat, önfeledten tud nevetni, örülni és csodálkozva felfedezni.

2.2 Óvodaképünk

Óvodánkban szeretetteljes, érzelem gazdag, gyermekközpontú, családi légkört biztosítunk, melyben a gyermekeket nemzeti és környezettudatos magatartásra neveljük. Törekszünk a biztonságos, esztétikus környezet kialakítására, amely az egészségügyi előírásoknak is megfelel.

Kapcsolatainkban érthető, nyílt kommunikációra törekszünk, munkánkat magas színvonalon látjuk el és biztosítjuk ezek tartalmi megjelenítését.

3 ÓVODÁNK PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

A Hatvani Varázskapu Óvoda mindhárom óvodai csoportjának pedagógiai programja:

Nagy Jenőné: Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel alternatív programjának adaptációja.

3.1 Általános nevelési feladataink:

Az óvodások testi, lelki szükségleteinek kielégítése
az erkölcsi – szociális, esztétikai és az intellektuális érzelmek differenciálódásával.

3.1.1 Az erkölcsi - szociális érzelmek alakításának feladatai

- **Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés**
- Érzelmi biztonságot nyújtó, bizalmas, közvetlen, szeretetteljes, nyugodt, családi légkör megteremtése.
- Olyan óvodai élet megszervezése, melyben sok a közös élmény, a közös tevékenység. A közös együttlétek, a közösen végzett munka öröme, a szimbólumok, jelek olyan erkölcsi tulajdonságokat erősítenek meg, mint az együttérzés, figyelmesség, segítőkészség, őszinteség, önfegyelem, pontosság, szorgalom, kitartás, állhatatosság, szabálytartás, önzetlenség, igazságosság, igazmondás.
- A mindennapi testi-lelki edzés lehetősége fejlessze a gyermekek erőnlétét, alkalmazkodó képességének fejlődését, testi harmóniájának kialakulását.
- A gyermek-gyermek, felnőtt-gyermek viszonyában megmutatkozó pozitív érzelmi töltés segítse a konstruktív együttműködő, társas kapcsolatok kialakulását, az egészséges önérvényesítést és önértékelést. A gyermek képes legyen a környezetében lévő emberi kapcsolatokban megkülönböztetni a jót és a rosszat.
- Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő képességek megerősítése segítse a barátkozást, hogy minden gyermek megtalálhassa helyét, szerepét a csoportban.
- Az óvónő tegyen meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek önmaguk és mások szeretetére, tiszteletére, megbecsülésére igényt érezzenek.
- A szociális érzékenység kialakulása segítse a különbözőség elfogadását.

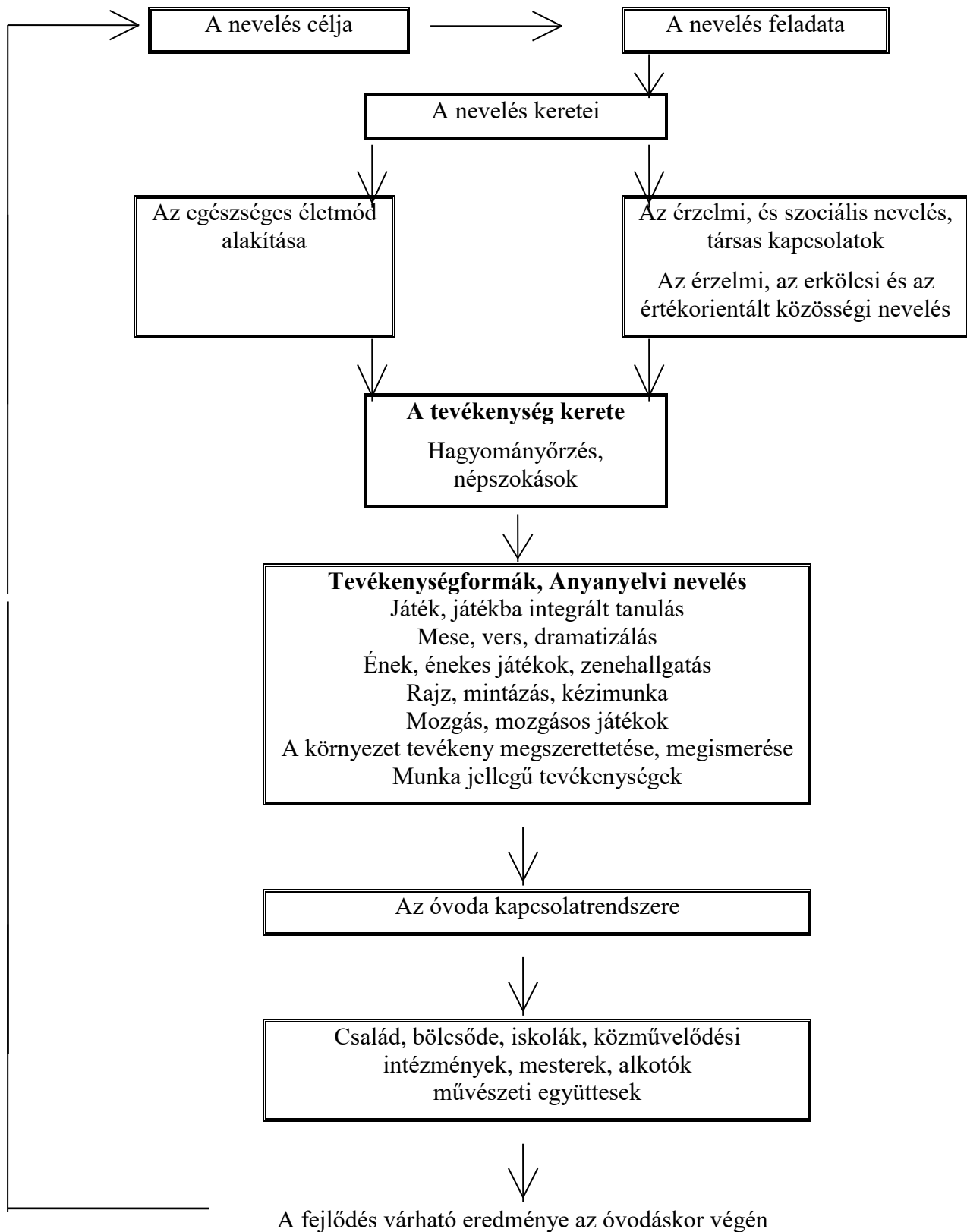
3.1.2 Az esztétikai érzelmek alakításának feladatai

- Az egyéni igényeket is figyelembevevő esztétikus, higiénikus gondozás elősegítése, az esztétikus megjelenés igényének kialakítása.
- Harmonikus, összerendezett mozgás indirekt gyakorlása segítse elő az esztétikus, szép mozdulatok kialakulását.
- Az egészséges, esztétikus környezet biztosítása segítse a szépérzék kialakulását. Az ízlésformálás jelenjen meg az óvoda minden napjaiban, a természetben, tárgyi és emberi környezetben egyaránt.
- A művészeti tevékenységekben biztosítsunk rácsodálkozási élményeket, hogy a gyermekekben erősödjön az élmény-befogadó képesség.
- Az esztétikai élmények legyenek alkotói és formálói a gyermekek esztétikai ítéletének.
- A gyermekek legyenek képesek a tárgyi - emberi - természeti környezetben észrevenni a szépet és a csúnyát.

3.1.3 Az intellektuális érzelmek alakításának feladatai

- Az intellektuális érzelmek, megjelenése segítse az érdeklődés felkeltését, a gyermekek tanulási vágyának kialakulását, a szűkebb - tágabb környezet nyitott, érzékeny befogadását.
- A gyermekek kíváncsisága, utánpótlási kedve fejlessze az értelmi képességeket és pszichikus funkciókat, különös tekintettel a kreativitás képességének megerősítésére.
- A kíváncsiságot felkeltő tevékenységek során szerzett tapasztalatok folyamatos feldolgozása fejlessze az egyszerű gondolkodási műveletek alkalmazását, ismeretek emlékezetben tartását.
- A meghitt beszélgetések erősítsék a gyermekek kommunikációs aktivitását - beszélőkedvét és a gazdag nonverbális képességek megjelenését.
- Az érzelmi alapigények biztosítása - biztonságérzet, szeretetérzet, védettségérzet - segítse a gyermekeket abban, hogy érzésüket, gondolataikat szóban, mozgással vagy képi eszközökkel szabadon kifejezhessék.

3.2 A program rendszerábrája

4 AZ ÓVODAI NEVELÉS KERETE

4.1 Egészséges életmód alakítása

*Ez a fejezet tartalmazza a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 128. § - a szerint
A TELJES KÖRŰ EGÉSZSÉGFEJLESZTÉST.*

Az egészséges életmódra nevelés célja a gyermekek egészséges életvitel igényének alakítása, testi fejlődésük elősegítése.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése
- A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása
- A gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges esztétikus környezet megteremtése

A gyermekek gondozása, testi szükségletük, mozgásigényük kielégítése

Az óvodai felvétel után – lehetőleg még a nyári időszakban a családlátogatáson – elkészítjük a gyermekekről az **anamnézist** és kitöltjük az „Információ gyűjtése a gyermeke neveléséről” c. igényfelmérő lapot. Ezzel elindítjuk az ismerkedés folyamatát. Elsősorban a gyermekek testi szükségleteinek feltárására helyezzük a hangsúlyt. A testi szükségletek kielégítése megalapozza a gyermekek jó közérzetét, ami minden tevékenységéhez elengedhetetlen.

A növekedés, a fejlődés üteme minden gyermeknél másképpen alakul. Folyamatos **megfigyeléssel** pl. testsúly, testmagasság, szem, hajszín, láb- kézméret stb. összehasonlító mérésekkel segítjük az egyéni jellemzők, sajátosságok feltárását.

A gyermekek gondozásának feltétele az óvodapedagógus, a dajka és a gyermekek közötti meghitt, megértő viszony, a természetes **testközelség** megléte. A gyermekek attól fogadnak el gondoskodást, akik őszinte, hiteles viselkedéssel, bizalomkeltő metajelzésekkel közelednek feléjük és tapintatot, elfogadást közvetítenek. Ilyen feltételek mellett megismerhetők a gyermekek igényei, családból hozott szokásai.

Az önálló **testápolás, étkezés, öltözködés** szervezettségét az óvodába lépés pillanatától kezdve biztosítjuk a gyermekeknek. Ezt vizuális projektrendszerrel segítjük. A befogadás ideje alatt minden gyermekkel, a dajka nénik bevonásával együtt végezzük a teendőket, hogy a gyermekek megtanulhassák a fogásokat, a testápolási szokások sorrendjét.

A gyermekek a napi háromszori **étkezéssel** tápanyagszükségletük 3/4 részét az óvodában megkapják.

Ezért figyelemmel kísérjük a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Az étkezési szokásokat úgy alakítjuk ki, hogy minél rövidebb legyen a várakozási idő, jól szervezeten, a folyamatosság módszerével élve.

A gyermekeknek különböző **táplálkozási szokásaik** vannak. A szülők segítségével megismerjük ezeket, és kellő toleranciával fogadjuk el a kezdeti étvágytalanságot, válogatást. Később ösztönözzük a gyermekeket, de nem kényszerítjük az ételek elfogyasztására. Biztosítjuk, hogy a nap bármely szakában ihassanak.

Vitamin szükségletük kielégítését a központi konyha és a szülők által adományozott zöldség, gyümölcs biztosítja heti egy-két alkalommal (zöldség, gyümölcsnap).

A **testápolás** a gyermekek tisztaságigényének kialakítását szolgálja. Ápolás közben beszélgetünk a gyermekekkel, és csak akkor segítünk nekik, ha szükségük van a segítségre. Ezen a téren is nagy különbségek mutatkoznak a gyermekek között. Az óvodai és a családi gondozási szokások összehangolása segít bennünket az elvek betartásában. Különös gonddal védjük a gyermekek érzékszerveit. A bőrápoláshoz, fogmosáshoz, hajápoláshoz, az orr tisztán tartásához, a WC intim használatához megteremtjük a feltételeket úgy, hogy a gyermekek fokozatosan, egyre önállóbban végezhessék ezeket a teendőket.

Az időjárásnak megfelelő **öltözködés** védi a gyermeket. Következésképpen kérjük a szülőket, hogy többretegűen, praktikusán, izlésesen öltöztessék gyermekeiket. Türelmes, meggyőző munkánkkal a szülők jó partnereinkké válhatnak.

A mindennapi **szabad mozgás** nélkülözhetetlen eleme az óvodai életnek. Biztosítjuk, hogy a gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg, szabadon ismételhessék a sokféle mozgásfejlesztő eszközökön. Emellett a néhány percig tartó szervezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A gyermekek **alvásiigényének** egy részét az óvoda elégíti ki. A nyugodt pihenés feltétele a csend, és a biztonság. Az elalvás előtti mesélés, és az azt követő altatódalok dúdolása kondicionáló reflexként hat. Törekszünk arra, hogy a gyermekek minden alkalommal átéljék az altatódalok hatására kialakult szendergés állapotát. A

gyermeknek különböző az alvási igénye. Egy órai nyugodt pihenés után lehetővé tesszük, hogy a nem alvó (5-6-7 éves) gyermekek felkelhessenek, és csendes tevékenységet folytathassanak.

A gyermekek egészségének védelme, óvása, megőrzése, edzettségének biztosítása

Az óvoda, a nevelőtestület által kidolgozott egészségügyi szokásokkal rendelkezik, testi, lelki, egészségmegőrző szokásai vannak.

Az óvodában megbetegedett gyermeket fokozott gondoskodással, elkülönítve ápoljuk mindaddig, míg szülei meg nem érkeznek. Ez feltétlenül fontos láz, hányás, kiütés, hasmenés, bőrpír, erős köhögés esetén. A fertőzések terjedését gyakori szellőztetéssel, edzéssel, megfelelő öltözködéssel, külön törölköző használatával igyekszünk gátolni.

(2,5) 3-4 éves gyermekeknél gyakran előfordul, hogy alvás alatt bevizelnek. Ennek oka általában pszichés eredetű, ezért a leszoktató eljárások zömmel eredménytelenek. Nagy figyelmet fordítunk a tapintatos bánásmódra, kerüljük a gyermekek megszegényítését.

A 4-5 éves korban kialakuló alakváltozás, a hirtelen növekedés gyakran okoz hanyag testtartást. A gyakori, rövid, prevenciós és fejlesztő tornák a gerinc deformitások megelőzését és a lábstatikai elváltozásainak javítását segítik.

A gyermekek egészséges életmódját úgy biztosítjuk, hogy minden nap **edzési lehetőséget** adunk. Erre legalkalmasabb a **szabadban tartózkodás**, mely növeli a gyermekek ellenálló képességét. Mozgásszükségletük kielégítése érdekében szervezünk **napi kocogó- futó lehetőségeket**, valamint szervezett mozgásos tevékenységeket. A gyermekek meghatározott futópályán önmaguk dönthetik el, mennyit futnak. A felnőttekkel együttvégzett rendszeres kocogások, futások ösztönzően hatnak rájuk, és fokozzák a szív jó vérellátását, a rugalmasságot, állóképességet.

A gyermekek **a víz edző hatását** is megérezhetik az óvodában. Jó idő esetében az óvoda udvarán pancsolhatnak, zuhanyozhatnak. Nagycsoportos óvodásainknak önkormányzati támogatással lehetőségük van a városi uszodában vízhez szoktatáson részt venni, néhány alkalommal. Fontos, hogy a gyermekek minél előbb otthon érezzék magukat a vízben.

A gyermekek fejlődéséhez szükséges esztétikus, egészséges környezet megteremtése

Az óvoda feltételrendszere befolyásolja a gyermekek egészséges életmódjának szintjét. A tárgyi környezetet úgy alakítottuk ki, hogy megfeleljen az egészségügyi előírásoknak, és esztétikus, legyen, a gyermekeket környezettudatos magatartásra nevelje.

Az óvoda legfontosabb fejlesztési tere **az óvodaudvar**.

Az udvar esztétikai szépségét adja a sok szép virág, cserje, izléseken kialakított gyermek játszórész. A labdajátékokhoz megfelelő nagyságú terület áll a gyermekek rendelkezésére. Az óvoda udvarán van olyan udvarrész, ahol énekes játékokat játszhatnak a gyermekek, vagy bábozásra, dramatizálásra nyílik lehetőség.

Az óvoda épületét a nevelési, fejlesztési feladatok megvalósítása érdekében esztétikusan, izléseken rendezzük be. A több funkciót, betöltő **csoportszobát** alkalmassá tesszük a szabad játékokra, a tevékenységek végzésére, az étkezésre, az alvásra és a pihenésre. A csoportszoba barátságossá, otthonossá, esztétikussá tételével biztosítjuk a gyermekek jó közérzetét, ami egyben jó mintát ad a szülőnek is. A természetes világítás biztosításához az ablakot szabadon hagyjuk, csak olyan esztétikus függönyt használunk, amely nem veszi el a természetes fényt. Tűző nap esetén biztosítunk sötétítő függönyöket.

Az esztétikai tevékenységekhez elkülönített kuckókat alakítottunk ki:

- mesebirodalmat, mely a napi mesélésnek a színtere
- a rajzolás, mintázás, kézimunka, barkácsolás téri alkotásnak
- a környezet tevékeny megismeréséhez szükséges eszközöknek, a mikro-csoportos séták alkalmával összegyűjtött kincseknek, projekt-falnak
- a zenei készségfejlesztésnek
- a nagymozgásos játékeszközöknek

A csoporttermeket színben, formában, méretarányban a díszítés anyagának tudatos összeválogatásával megkomponálva alakítjuk ki.

Az **öltözők** izléseken berendezésével, világításával, fűtésével, szellőztetésével biztosítunk minden feltételt a nyugodt vetkőzéshez, öltözéshez. A szülőknél az öltözőkben helyeztünk el tájékoztató táblákat, melyen figyelemmel kísérhetik az óvoda programjait, a féléves nevelési tervet a negyedéves évszak projekteket az adott

hét tevékenységeit a gyermekek fejlődési eredményeit és a gyermekek élménybeszámolóit, a visszatekintőket.

A **mosdó**ban megfelelő méretű eszközökkel segítjük a szükségletek kielégítését. A fürdőszobai tevékenységeket képi formában jelenítjük meg, és ezzel a szokások rögzítését segítjük elő.

Intézményünkben egy folyosórészen az **ovi-galériát** rendezzük be. A kiállított művészi alkotások a gyönyörködést, rácsodálkozást egyaránt szolgálják, és a gyerekek esztétikai élménye mellett örömet okoz még a szülőknek is.

A gyermekek önmegismerését, énkép formálását, az élmények újbóli átélését segíti a **videó** felvételek mikro-csoportos formában történő megtekintése, melynek feltételét a nagycsoportos öltözőben teremtettük meg.

A gyermekek által használt helyiségekben vizuális jelekkel segítjük a szokások beidegződését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A testápolási szokásoknak megfelelően a gyermekek teljesen önállóan, felszólítás nélkül tisztálkodnak, fogat mosnak, fésülködnek.
- A tisztálkodási eszközökre vigyáznak, helyére teszik azokat. Zsebkendőjüket önállóan használják.
- Önállóan eldöntik, hogy mennyi ételt fogyasztanak, önállóan vizet töltenek a kancsóból.
- Esztétikusan terítnek, higiénikusan étkeznek. Biztonságosan használják a kanalat, villát, kést. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- Teljesen önállóan öltöznek, a ruhájukat ki-begombolják, cipőjüket befűzik, bekötik.
- A ruhájukat esztétikusan, összehajtván helyére teszik.
- A környezetükben igyekeznek mindenütt rendet tartani.
- A környezettudatos szokásoknak igyekeznek mindenütt megfelelni.
- Ügyelnek saját külsejükre, melyben megjelenik a szépre, ízlésesre törekvés.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek próbálkoznak az önállósággal, testápolás, étkezés és öltözködésben egyaránt.

4.2 Az értékorientált érzelmi, szociális nevelés és társas kapcsolatok

Az értékorientált érzelmi, szociális nevelés célja a gyermekek egyéni érdekeinek, tulajdonságainak, képességének kibontakoztatása a közösségen belül, a csoport normáinak tiszteletben tartásával.

Az óvodapedagógus feladatai

- Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig
- A gyermek–gyermek, óvodapedagógus–gyermek, dajka–gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása. Az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése a társas kapcsolatok létrehozása érdekében
- Ismerje a sajátos nevelési igényű gyermek fogyatékoságának típusát, súlyosságát, annak kialakulását, életkorát, pszichés egészségi állapotát.

Érzelmi biztonságot nyújtó, szeretetteljes, családi légkör megteremtése a befogadástól az óvodáskor végéig

Az óvodáskorú gyermekek jellemző sajátossága a magatartás érzelmi vezéreltsége. A személyiségében az érzelmek dominálnak, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermekeket az óvodában érzelmi biztonság, kiegyensúlyozott szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. **Családias légkörben** a gyermekeknek kialakul az érzelmi kötődése társaihoz és a felnőttekhez egyaránt. Ez olyan alaphangulatot ad, ami kapcsolatteremtésre, cselekvésre, tevékenységre ösztönöz.

A gyermekek szabadon mozoghatnak a csoportszobában, mosdóban. Ezzel is fokozzuk az önállóságukat, és az otthonosság érzetét.

Minden óvodai csoportnak van hagyománya, szokásrendszere, jelképrendszere, szimbóluma, ami sajátos, egyéni színezetet biztosít, s mélyíti a gyermekek összetartozását, együttérzését (szeretet-báb).

Az otthonosság érzését segítjük elő azzal, hogy minden gyermeknek kincses dobozt biztosítunk, ahová saját eszközeit, játékait, a mikro-csoportos tapasztalatgyűjtésen talált „értékeit” beteheti, önállóan gondozhatja, kezelheti.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

A gyermekek érkezésekor az óvoda öltözőiben, folyosóin nyugalmat árasztó halk zene fogadja az érkezőket.

A **befogadás** időszaka meghatározza a gyermekek óvodához kialakuló érzelmi kötődését. A szülővel együtt megteremtjük a lehető legnyugodtabb feltételeket a gyermekek közösségbe történő beilleszkedéséhez. Lehetőséget adunk arra, hogy a gyermekek szüleikkel együtt ismerkedjenek az óvodával. A szülő jelenléte a gyermeknek biztonságot ad az új környezet elfogadásához, ugyanakkor a szülő megismeri az óvoda belső életét, a gyermekek napirendjét, tevékenységeit, szokásait.

A befogadásban mindkét óvodapedagógus részt vesz, a dajkával és a pedagógiai asszisztenssel együtt és gondosan előkészítik ezt az időszakot. A gyermekek jelét úgy válogatjuk ki, hogy ahhoz mondókát, verset vagy gyermekdalt lehessen kapcsolni. Ez a gyermek első esztétikai élménye az óvodában!

A sok érdekes, ízléses játék mellett mesével, ölbeli játékokkal, mondókákkal kedveskedünk a gyermekeknek.

Már a befogadás ideje alatt a tervezett szokásoknak megfelelően igyekszünk végezni a mindennapi tevékenységeket, amit sok-sok érzelmi megerősítéssel, játékos módszerekkel gyakoroltatunk, természetesen figyelembe véve a gyermekek egyéni képességeit, tempóját, szokásait. Az 5-6-7 éves gyermekek segítenek a kiscsoportosok öltöztetésében, a szokások elsajátításában.

Az otthonos légkör megteremtésével elősegítjük a gyermekek társas kapcsolatainak alakulását. Mindehhez **gazdag, tevékenykedtető életet biztosítunk**. Az óvoda ünnepnapjaiban a jelképek, szimbólumok, a felnőttek élményközvetítése és a személyesség jelenik meg, figyelembe véve a gyermekek életkori sajátosságát minél kevesebbet szerepeltetve. A gyermekekkel megismertetjük szűkebb és tágabb környezetüket, amely a szülőföldhöz való kötődést, a nemzeti tudatot alapozza meg. Ebben kiemelkedő szerepe van az óvodapedagógusnak, aki irányítója és egyben társa a gyermeknek.

A dajka és a pedagógiai asszisztens szorosan együttműködik az óvodapedagógussal az egészséges életmód, érzelmi nevelés és a játéktevékenység területein.

Az óvodai nevelő munkánk során figyelünk arra, hogy a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és migráns kisgyermek

harmonikus személyiség fejlődéséhez megteremtjük az elfogadó, eredményeket, értékelő környezetet.

A gyermekeknek lehetőségük van minél többször érdeklődésüknek megfelelő tevékenységet választani, hogy gyakran átélhessék a belülről táplálkozó kedvet, motivációs állapotot. Így kialakul, hogy egy időben, egymástól függetlenül szerveződjenek különböző tevékenységek egyénileg és csoportosan is.

Igyekszünk minél több tevékenységet szervezni a kicsi és a nagy óvodásoknak, hogy az azonos korú gyermekek tudjanak együtt tevékenykedni. Az iskolásokkal való találkozásra is lehetőséget teremtünk, és erre felhasználjuk a véletlen és tervszerű találkozásokat.

A gyermek-gyermek, a felnőtt-gyermek pozitív érzelmi töltésű kapcsolatának kialakítása, az érzelmekre épülő kapcsolatteremtő és megtartó képességek formálása, erősítése

A gyermekek pozitív kapcsolata csak akkor alakul ki, ha a gyermekek jól érzik magukat a csoportban. A „személyes percek” alkalmával egész nap folyamán éreztetjük a gyermekekkel, hogy „Tisztellek Téged, fontos vagy nekem, csakis Rád figyelek, és segítek Neked, ha szükséged van a segítségemre”. Az óvoda felnőtt közösségével, gyermekközösségével elősegítjük bizalmuk, biztonságuk kialakulását. A jó nevelésünk alapja a feltétel nélküli szeretet, határokkal együtt. A határokat úgy szabjuk, meg hogy az adott korosztály meg tudjon felelni az elvárásoknak.

A nevelésünk úgy hatékony, hogy az egész csoport előtt álló feladatokat minden gyermek számára - egyéni sajátosságait figyelembe véve - érthetővé, vonzóvá tesszük. Óvodánk rendelkezik a nevelőtestület által kidolgozott közösségi szokásokkal.

A bátorító nevelés pszichológiáját alapul véve, minden kapcsolatban alkalmazzuk az alábbi elveket, melyet a szülőknek is érthetővé, alkalmazhatóvá teszünk.

A felnőtt-gyermek kapcsolatában a következő elvek jelennek meg:

- A felnőtt próbálja megérteni - elsősorban érzelmileg - a gyermekeket.
- Parancsolás helyett igyekezzen kérdezni. (Ezzel elérhető, hogy a gyermekek igénye, akarata, energiája nincs visszafogva, hanem más irányba terelhetővé válik.)

- A gyermekek mágikus képzeletét vonja be a pozitív szociális kapcsolatok, szokások kialakításába. (A csoport szeretett bábja ehhez kiváló lehetőséget biztosít.)
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt a gyermekek tevékenységéhez biztosítson nagy szabadságot a határok pontos megjelölésével. Többszöri „határátlépésnél” vezessen be konzekvenciákat.
- Alakítsa ki a közösségi élet szabályait. Legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi a befolyásolását.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy a kis csoportosulásokat, hogy a közösség többi tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A felnőtt nevelje a gyermekek érzésvilágát a kialakult konfliktusok feldolgozása során. A konfliktust, feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történekről úgy, hogy a gyermekek felelősségérzete erősödjön.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakuljon. A bátortalan gyermekek nevelésekor a felnőtt minél többször örüljön a legkisebb elmozdulásnak, fejlődésnek.
- Az agresszív gyermek lehetőleg ne kapjon figyelmet agresszivitásán keresztül. A negatív viselkedési módot szándékosan mellőzni szükséges.
- A felnőtt–gyermek kommunikációjában világos, egyértelmű, konstruktív megfogalmazás jelenjen meg, a kívánság megnevezésével, az ok kiemelésével. A kapcsolatok erősítését szolgálja a beszélő partner megbecsülése, megértése, a kompromisszumkeresés. Mellőzendő a megbántás, hibáztatás, kritizálás, kioktatás, kiabálás, panaszkodás, prédikálás. (A személyes perceket biztosítsa az óvónő minden gyermeknek, hogy a kapcsolatfelvevő képességüket megerősítse. Ezekben, a beszélgetésekben a mások és a saját érzésfogadása és megfogalmazása is kapjon hangot.)
- A gyermekek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, bátorítása, türelme, bizalomelőlege és az a szemlélete, ami a sikert észreveteti, és a sikertelenséget segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak választási lehetőséget a gyermekeknek, hogy önálló döntéseket hozhassanak, és képessé váljanak a változásra. A felnőtt

örömeivel jelzi dicséretét, s csak félelemkeltés nélkül jelöli meg a veszélyeket, problémákat.

- A felnőtt a humort is felhasználja a szeretetkapcsolat kialakításához. A humor a feszültséget feloldhatja, a görcsösséget megszünteti.

Ezeket az elveket nyilvánosságra hozzuk a szülők számára készített tájékoztató táblán. Értelmezzük az óvoda minden dolgozójával és a szülőkkel is.

Elemezzük, vizsgáljuk a gyermekek társas viselkedését, kapcsolatát. Igyekszünk minél több elemzési eszközt használni a társas jellemzők kimutatásához.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Ragaszkodnak óvodájukhoz, a kisebb gyermekekhez, felnőttekhez. Ezt érzelmekben, szavakban, tettekben hozzák nyilvánosságra.
- A gyermekeknek igényévé válik a helyes viselkedés szokásszabályainak betartása. Egymást is megkérlik a szabályok betartására.
- A felnőtt kérése nélkül is segítenek egymásnak, együtt éreznek a közösség tagjaival. A közösségért szívesen dolgoznak, bíznak önmaguk képességeiben.
- Konfliktusos helyzetben társaikkal egyezkednek.
- Érdeklődnek társaik, barátaik iránt. A csoportba érkező vendégeket szeretettel fogadják. Óvodán kívül, ha találkoznak, szeretettel köszöntik egymást.
- Szavak nélkül is értik környezetük jelzéseit, érzéseit.
- Ismerik saját képességüket, tudják értékeiket, de azt is meg tudják fogalmazni, mik a hiányosságaik.
- Érvényesítik kezdeményezőkézségüket, kinyilvánítják tartósabb érdeklődésüket.
- Igyekeznek legyőzni a felmerülő akadályokat. Éretté válnak az iskolába lépésre.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek különbözőségét elfogadják egészséges társaik. Segítségükre vannak, hogy ők is a közösség értékes tagjaivá váljanak.

4.3 Az óvodai élet megszervezése

- A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez megfelelő napirendet és hetirendet biztosítunk.
- Az óvodai életünk szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepet adunk.
- Az óvodapedagógusaink, a pedagógiai asszisztensünk és a dajka nénik a gondozás során is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekkel, segítik önállóságuk fejlődését.
- A gyermekek fejlődésének nyomon követését ezen a területen is dokumentáljuk.
- Óvodáinkban a teljes nyitva tartási időben a gyermekekkel óvodapedagógusaink foglalkoznak.

4.4 A program ajánlott napirendje

A napi életritmus kialakítása alapvető feltétele a testi-lelki harmónia megteremtésének. Tervezésnél figyelembe vesszük a gyermekek egyéni szükségleteire, esztétikus, higiénikus gondozására fordítható időszükségletet. Egész nap során érvényesítjük a rugalmasság elvét. Ezzel a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni foglalkoztatásának megvalósítására is lehetőséget adunk.

Teljesítjük a gyermekeknek azt az alapvető igényét, hogy személyes kapcsolatot tudjanak felvenni, és minden gyermekre elegendő figyelmet fordítunk.

A délutáni alvás időtartama a legkisebbeknek 2 óra, a nagyobbaknak 1,5 órára rövidül, majd a legnagyobbak egy órás pihenés után csendes tevékenységet folytathatnak.

A napirendben külön időpontot (pontokat) jelölünk meg a gyermekek rendszeres edzésére, mozgásos lehetőségeire.

A napirendjavaslat tájékoztatást nyújt arról, hogyan épülnek egymásra a különböző tevékenységek. Korcsoportonként, az egyes évszakok által meghatározott feltételek szerint módosítjuk.

Javaslat a gyermekek napirendjének elkészítéséhez

Időtartam	Tevékenység	
6:30-8:30	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN Személyes percek Szabad játék	J
8:30.-10:30	Játékba integrált egyéni és mikro-csoportos teendők, tevékenységek Testápolási teendők Tízórai Vers - mese - dramatizálás Rajz, mintázás, kézimunka Ének-zenei készségek fejlesztése	Á T É K
10:30-12:00	JÁTÉK A SZABADBAN Mikro-csoportos tapasztalatszerzések, séták, Énekes játékok az udvaron Edzés: kocogás, futás	J Á T É K
12:00-13:15	Ebéd Testápolási teendők	
13:00-15:00	Pihenés, altatás mesével, altatódallal	
15:00-15:20	Testápolási tevékenységek Uzsonna	
15:20-17:00	JÁTÉK A CSOPORTSZOBÁBAN VAGY A SZABADBAN Zenés, mozgásos percek Egyénenkénti részképesség-fejlesztés	J Á T É K

Egy héten egyszer - kétszer - a frontálisan szervezett mozgásos játékok miatt - a játékba integrált tanulás rendje megváltozik.

5 A PROGRAM TEVÉKENYSÉGKERETE

5.1 Hagyományok ápolása, népszokások

A programunkban a hagyományőrzést, a népi kultúra ápolását az óvónők feladatának tekintjük. Beépítjük a kisgyermek nevelésébe mindazon értékeket, amelyeket a környezet megőrzött vagy a folklór az óvodások számára megőrzésre érdemesnek tart. Megteremtjük azt a miliőt, amelyben az óvodába lépés első pillanatától a nevelés szerves részeként van jelen a hagyományápolás. Így a modern világgal ötvöződve tovább él **népünk keresztény kulturális gyökere**, s a mai gyerekek is megismerhetik szépségét, értékét. Óvodapedagógusaink ragaszkodnak népünk múltjához, és képesek azzal azonosulni. Megismertetik **a népszokások eredetét, jelképeit**. A hagyományőrzésünk úgy marad fent, ha **családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szájról szájra hagyományozódik**. Mindezeknek nagy szerepe van **nemzeti identitás-tudatos** nevelésünk megvalósításában is.

Az óvodában ünnepelhető jeles napok, hagyományok:

Ősz

Szüret (szeptember – október)
Mihály nap (szept. 29.)

Tél

Advent (november 30. közelebb eső vasárnaptól a negyedik vasárnapig)
Mikulás (december 6.)
Luca nap (december 13.)
Farsang hete (vízkeresztől hamvazószerdáig terjedő időszakban)

Tavaszi

Március 15. nemzeti ünnepünk
Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)
Május elseje
Anyák napja
Pünkösd (Húsvét után 50. napon)
Gyermekhét

Nyár

Szent István napja

A néphagyományőrzés ajánlott tartalmai

Minden jeles napot egy hosszabb előkészület vezet be, a gyerekek kíváncsiságát kielégítve folyamatosan biztosítjuk változatos tevékenységeket.

A hagyományok ápolása közben történő együttjátzás, együttműködés, tervezgetés örömtelivé, izgalmassá teszi a várakozás időszakát.

A szülőkkel közösen szervezzük a jeles napokat és ünnepeinket.

Szüret

- A (2,5) 3-4 éves óvodásokkal hallgatunk énekeket, mondókákat a szüretre és a gyümölcsökről. Részt veszünk a szüreten és a mulatságban. Szemezzük a szőlőt, kóstoljuk a mustot.
- A 4-5 éves óvodásokkal megismertetünk szüreti énekes játékokat. Gyűjtjük, válogatjuk az ős gyümölcseit. Részt vesznek a szüreten: játszanak a nagyokkal népi játékot, préseljük a mustot, népzeneire próbálgatjuk a táncos mozdulatokat.
- Az 5-6-7 éves gyerekekkel megszervezzük a szüretet, az óvoda udvarán. Szemezzük, préseljük a szőlőt. Tanulunk verset, mondókát, dalos játékot a szőlőről, aktív részesei vagyunk a mulatságnak. Termésekből készítünk egyszerű tárgyakat, bábokat, hangszereket.

Advent (november 30-ához közelebb eső első vasárnaptól a negyedik vasárnapig)

- A legkisebb óvodásokkal megismerkedünk az advent jelképeivel (koszorú, naptár). A naptár alapján minden napra készülünk egyszerűbb feladatokkal a karácsonyra. Rövid dalt, mondókát vagy verset tanulunk a Mikulást és a karácsonyt várva. A szülőknek készítünk egyszerű ajándékot. Hajtatunk ágakat ültetünk Luca-búzát, és folyamatosan figyelemmel kísérjük fejlődésüket.
- A nagyobb óvodások az adventi naptár és a koszorú elkészítésében segítenek. Naponta megnézik mi a feladatuk az adventi naptár szerint. Hajtatunk ágakat, ültetünk Luca-búzát, mártunk gyertyát, fényesítünk almát, sütünk mézeskalácsot, készítünk fenyődíszeket. Mikulás és karácsony előtt tanulunk ünnepi köszöntő verset, mondókát, éneket.

- Az 5-6-7 éves gyerekek, az óvónő segítségével készítenek adventi naptárt és koszorút. A kijelölt feladatokból naponta kibontanak egyet, és megoldják azt. Figyeljük az időjárás változásait. Készítünk asztaldíszeket, öntünk gyertyát. Az ünnepi készülődés étkezési szokásait megismerjük. Gyúrunk, sütünk, díszítünk mézeskalácsot.

Farsang hete (vízkeresztől hamvazószerdáig) télbúcsúztató népszokás

Pizsamás bál, maszkabál, kiszebáb étetés, farsangi bál:

- A (2,5) 3-4 évesekkel, egyszerű technikával díszítünk papíralarcot, jelmezbe öltözünk.
- A 4-5 éves gyerekekkel díszítünk farsangi álarcot, részt vesznek farsangi játékokban, tanulunk egyszerűbb dalt vagy mondókát a farsang köszöntésére. Hallgatunk tréfás mesét, éneket, verseket.
- Az 5-6-7 éves gyerekekkel tanulunk farsangi éneket, bálba hívogató mondókát. Segítenek, a csoportszoba feldíszítésében, átrendezésében, kiszebáb felöltöztetésében.

Március 15-én ellátogatunk az 1948-as emlékműhöz, zászlókkal, kokárdákkal, verselünk, énekelünk. Megismertetjük a gyermekeket a szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal.

Húsvét (a tavaszi napéjegyenlőség utáni holdtöltére következő vasárnap)

- A (2,5) 3-4-5 éves gyermekekkel tanulunk locsolóverset, festünk tojást, a fiúk locsolkodnak.
- Az 5-6-7 évesek nagyobb sétát tesznek a folyóparton vagy a Népkertben. Írnak tojást viasszal, feldíszítik csoportszobájukat. A locsoláshoz, tanulnak mondókát, verset. A fiúk meglocsolják a lányokat és az óvónőket, a lányok készítenek tojást a fiúknak.

Május elseje

- Az óvónők és a gyermekek által feldíszített májuszfat körbe járnak, tavaszi dalokat énekelve

Anyák napja

- Nagymamák napján a délelőtt folyamán együtt játszunk, mondókázunk, énekelünk
- Anyák napját személyessé tesszük, versekkel, ölbeli, és dalos játékokkal, virággal és a gyermekek által készített ajándékokkal

Pünkösöd (Húsvét után 50. napon) király – királyné választás - tavaszi vásár

- A (2,5) 3-4 éves óvodásokkal megnézzük a nagyok műsorát (népi játékok, mondókák, dalok);
- A nagyobb óvodások népi játékok keretében választanak pünkösdi királyt – királynét. Népzenere próbálják az egyszerű táncos lépéseket és felfedezik az esztétikus térformák szépségét.

Gyermekhét

- Gyermekhéten kirándulunk, családi sport délutánt rendezünk, kézműves napot tartunk és zenés délelőttöt szervezünk.

Szent István király ünnepe – augusztus 20.

E naptól kezdve már új búzából sütik a kenyeret, ami az aratás végét, az új kenyér ünnepét is jelképezi. István királyról beszélgetünk, a magyar koronáról, koronázási ékszerekről fényképeket nézegetünk.

6 A PROGRAM TEVÉKENYSÉGFORMÁI

6.1 Játék, játékba integrált tanulás

A belülről indított és vezérelt játéktevékenység célja a gyermekek szabad képzettársításának elősegítése. Az intellektuális, mozgásos, szociális tapasztalatok, élmények többszöri átélésével a gyermekek egyéni vágyainak és ötleteinek kibontakoztatása. Továbbá célunk, hogy minél sokrétűbb kiemelt jelentőségű a pszichikumot, a kreativitást fejlesztő és erősítő, élményt adó tevékenységgé váljon a játék, s a játékba integrált tanulás.

Az óvodapedagógus feladatai

- A játékhoz szükséges feltételek biztosítása, a szabadjáték érvényesítésének megteremtése.
- A (2,5) 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének gazdagítása, a gyermekek egyéni sajátosságainak figyelembevételével
- A gyermekek beszédképességének fejlesztése a játékszituációkban
- Az óvónő játéksegítő, játékírányító metódusainak alkalmazása

A játékhoz szükséges feltételek biztosítása (légkör, hely, idő, eszközök, tapasztalatszerzés - élmények)

Kreatív, alkotó légkört elsősorban olyan játék biztosításával érhetjük el, ahol a gyermekek szabadon dönthetnek abban, hogy kivel játszanak, milyen játékot választanak, milyen témát dolgoznak fel, milyen eszközzel jelenítik meg azt, milyen helyet választanak és mennyi ideig tart a játékuk. Mindezekhez megteremtjük a feltételeket. Az alkotó légkört tovább fokozza a kellő időben nyújtott segítség, megerősítés, ötlet.

A csoportban csak annyi szabályt vezetünk be, ami segíti a rugalmas, oldott légkör fenntartását, az alkotó cselekvést, a sokféle manipulációt, az elképzelté válóra váltását.

A kreatív légkör segíti az ötletek szabad áramlását, a másik gyermek meghallgatását, az alkotó együttműködés kialakulását. A szabad játék során a gyermekek feszélyezettség nélkül tudnak önállóan vagy társaikkal önfeledten játszani.

Az oldott légkör megteremtéséhez használunk minél gyakrabban humoros kifejezéseket, tréfás szavakat, észre vesszük a környezetben spontán megjelenő helyzetkomikumokat.

A különböző típusú **játékokhoz szükséges helyet** a gyermekek szükség szerint önállóan, vagy amíg erre nem képesek, az óvónő segítségével tudják kialakítani.

A csoportszobákban helye van a többféle állandó és variálható, vagy új elkülönített „kuckóknak”.

A programunkban - jelentős szerepe miatt - kiemelkedik a különösen esztétikus és meghitt mesesarok, amely egyúttal a dramatizálás, bábozás helye. Itt kap helyet az átváltozáshoz szükséges kellékek kincses-ládája is.

Az intellektuális érzelmeket kiváltó tapasztalatszerzések során összegyűjtött tárgyak, termékek, növények, képek, a kincseket őrző sarokban kapnak helyet, amit a gyermekek alakítanak ki és rendeznek különböző szempontok alapján.

A rajzolásnak, festésnek, szövésnek, tárgykészítő népi játékoknak meg van az állandó helye. Az ehhez szükséges kellékek, anyagok, eszközök játékidőben a gyerekek rendelkezésére állnak

A gyermekek játéktere lényegesen megnövekedik az udvaron, ezért ösztönözzük őket arra, hogy minél több nagymozgásos tevékenységet folytassanak. Az időjárás függvényében az óvónő segíti az udvari szerepjátékok kibontakozását (pl. népi játékok, mozgásos játékok, közlekedési játékok, színpadi játékok, ügyességi és sportjátékok feltételének megteremtésével stb.).

A játéktevékenység az óvoda kinyitásával elkezdődik. A gyermekek ettől kezdve szabadon választott játékkal játszhatnak. A **játékhoz szükséges időt** a folyamatos napirend, a játékba integrált tanulásmódszertan jól segíti. Ezáltal a gyermekek egybefüggően, a játékok elrakása nélkül több órán keresztül játszhatnak.

Az 5-6-7-éves gyermekeknek biztosítjuk a több napon keresztül tartó játékot, hogy olyan értékes tulajdonságok, mint az állhatatosság, kitartás képessége kialakulhasson bennük.

A **kreativitást kibontakoztató játékeszközök** olyan tárgyai a cselekvésnek, amelyek gazdagítják a gyermekek képzeletét. Az óvodapedagógus a játékhoz olyan eszközöket biztosít, melyek izlésesek, praktikusak, alkotó készséget fejlesztik, színesek, jó minőségűek, egyszerű félkész játékok.

A nagyobb gyermekeknek bővítjük az eszközválasztékát, elsősorban a szerepjátékokhoz kapcsolódó kellékekkel, félkész játékokkal, az azonosulást segítő ruhadarabokkal, másodsorban értelem- és képességfejlesztő játékokkal.

A gyermekek a környezetükből szerzett **tapasztalatokkal, élményekkel** gazdagítják a játék tartalmát. Lehetővé tesszük, hogy a családban, az óvodában, a tágabb természeti- és társadalmi környezetben szerzett tapasztalatokat a gyermekek újra és újra a játékban is átélhessék.

A gyerekek a szerepjátékukhoz alakítják ki a teret.

A programban kiemelt szerepet kapnak a mikro-csoportos séták, és természetben szervezett programok.

A (2,5) 3-6-7 éves korban megjelenő játékfajták, s azok tartalmának, minőségének alakítása, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz igazodva

A gyermekek játékában keverednek a különböző játékfajták, folytatódik az a fajta manipulálás, amely a játékeszközök rakosgatásában nyilvánul meg, vagyis a **gyakorló játék**. Ezért módot teremtünk a gyermekeknek megismerni az eszközök, tárgyak különböző tulajdonságait, mert a véletlen cselekvéshez kapcsolódó „AHÁ” élmény sokféle felfedezési lehetőséget tartogat számukra. Ez az örömezés ad alapot a cselekvés többszöri megismétléséhez, amely szinte ritmikusan jelentkezik. Ezek a tevékenységek jól fejlesztik a szem - kéz koordinációt, „kezeség-szemesség” kialakulását, hatnak a laterális dominancia kialakulására.

Az udvaron is biztosítjuk a gyakorló játék lehetőségét. Erre legalkalmasabb a homok, víz, kavics és olyan kisebb-nagyobb tárgy, amelyet a gyermek saját szabályai szerint rakosgat.

Segítjük a gyermek játékát továbbfejlődni. Már a legkisebbeknél is megjelenik a **szerepjáték**. Szervezünk és vállalunk szerepeket, hogy a különböző szerepek megformálása minta legyen a közös cselekvésekhez. A kicsik játékában teret kap a papás-mamás játék, a fodrászos, orvosos, kalauzos játék, ezek mindegyike egyszerű mozzanatokat jelenít meg együttlét, együttmozgás formájában. A gyermekek szerepvállalását indirekt módon segíti az óvónő, hogy a szimbólumok, a „mintha” helyzetek minél gyakrabban megjelenhessenek.

A rendszeres, többször ismétlődő meseélmény igazi táptalaja a **dramatizálásnak, bábozásnak**. A mesék megelevenítésében részt veszünk, és modellt adunk egy-egy szereplő megformálásához. Kezdetben több eszközt használunk a képzeleti képek megjelenítéséhez, illetve a beleélő képesség, önkifejezés fokozása érdekében.

A bábozás először az óvónő előadásával jelenik meg az óvodában. Van a csoportnak kedvenc bábja, akinek szívesen elmondják sikereiket, örömeiket, bánatukat. Ezt a bábót is a többi közé tesszük, hogy a gyermekek játszhasanak vele, tapogathassák, megszeretgethessék.

A gyermek a **konstrukciós játék**ában élheti át az „én készítettem” alkotás örömét, mely eredményezheti a sokféle formájú játékelemből kialakított forma-, szín- és térvariált gazdagságot.

A **konstrukciós játék**hoz kapcsolódva jelenik meg a **barkácsolás**, elsősorban az általunk barkácsolt kellékek készítésével, amit közösen hozunk létre.

Biztosítunk olyan nyugalmas, udvarrészt, ahol szabadon kezdeményezhetik az egyszerű szabályokhoz kötött népi játékokat, énekes játékokat, ügyességi játékokat. Az óvodapedagógus ajánljon fel **szabályjátékokat**, amit a gyermekek könnyen betarthatnak és szívesen, önállóan is kezdeményezhetnek.

A gyermekek beszédkésztségének fejlesztése a játéksituációkban

A játék számtalan lehetőséget teremt a kommunikációra, a párbeszéd kialakítására.

Beszédünk modellértékű a gyermeknek a szókapcsolatok, a kommunikáció, a nonverbális jelzések (mimika, gesztus), a beszéd hatáselemeinek (hanglejtés, hangsúly, hangerő, ritmus, dallam, szünet) megfigyelése tekintetében.

A hangszínnel, hangerővel bánni tudást leginkább a dramatikus játék segíti elő. Az általunk kezdeményezett anyanyelvi játékokkal mintát adunk az artikuláció, szókincs, kifejezőképesség fejlesztéséhez (pl. hangutánzó játékok, fonémahallás fejlesztő játékok, légzési technikát segítő játékok, szinonimakereső játékok stb.).

Nagy érdeklődéssel kíséri a gyermekek halandzsázását. A többszöri ismétléssel elmondott szöveg ritmusa a gyermekekben pozitív érzelmet kelt.

Az óvodapedagógus játéksegítő, játékirányító metódusainak alkalmazása

Játéksegítő eljárásaink szituációtól függőek. A gyermekek nyugodt játéka esetében, vagy ha érezhető, hogy a gyermekek problémamegoldóak, irányításunk játékot követő, szemlélő, hagyjuk a gyermekeket cselekedni.

A kiscsoportosok esetében - ha szükség van rá - játékot kezdeményező, modellnyújtó játszótárs. Ebben a játékhelyzetben is támogató, engedő és elfogadó.

Segít azok játékában, akik kevésbé kreatívak, ötletszegények.

Akkor avatkozunk be a játékba, ha a gyermekek durvák egymáshoz, vagy ha veszélyeztetik saját maguk vagy társaik épségét, nyugodt játékát.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek képesek állhatatosan, több napon keresztül egy azon játéktémában együttesen részt venni.
- Játékukban dominánsan jelentkezik a szerepjáték.
- Az ismert meséket többször dramatizálják, bábokkal eljátsszák.
- Bonyolult építményeket képesek létrehozni.
- Élvezik a szabályjátékokat, és képesek a normák betartására.
- Társas viselkedésükben megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek szívesen vegyenek részt a közös játékban, próbáljanak alkalmazkodni a közösséghez, a játékok szabályaihoz.
- Interakciójuk gazdag, kultúrált és érthető.

Játékba integrált tanulás

A gyermekek a tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak, és általuk fejlődnek. A szociális és intellektuális tanulási képességek fejlődését az óvoda felerősíti. Ennek elsődleges terepe a játék, és a mindennapi óvodai élet. Nem fér kétség ahhoz, hogy az óvodás gyermek értelmi képessége a játékon keresztül fejlődik.

A program felfogása szerint a **játékba integrált tanulás azt jelenti**, hogy az óvodapedagógus által kezdeményezett **tevékenységek a játékidőbe ékelődnek, tagolódnak** úgy, hogy nincs közben játékelrakás. A gyermekek a tevékenységek befejezése után igényük szerint visszatérhetnek eredeti játékukhoz vagy újat kezdenek. A gyermekek örömmel és teljesen önként, spontán tanulnak. Ehhez társulnak olyan szervezett tanulási lehetőségek, mint az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, amely a gyermek ismeretszerzését is magában foglalja.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

A tevékenységekben megvalósuló tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.

A **szokástanulást** és az alapvető ismeretek elsajátítását évszak **projekt rendszerű tanulással** valósítjuk meg, melyben lehetőséget biztosítunk sok érzékszervet foglalkoztató tapasztalásra, felfedezésre, a kreativitás fejlesztésére. A projekt kidolgozása a szülők számára áttekinthető esztétikus és folyamatosan követhető és vizuális jelekkel jelenítjük meg. E tanulási rendszerben felerősödik az információ áramoltatás és az együttnevelés.

A **tehetség** első jelei már óvodás korban fellelhetők, a csoportban az óvodapedagógusok folyamatosan odafigyelnek, a kimagasló képességű gyermekekre. A gyermekek képességeinek magasabb szintű kibontakoztatására tehetséggondozó műhelyeket hozunk létre.

A programban helyet kap az egyéni fejlesztés, amely számos probléma – és feladatmegoldás lehetőségét adja a gyermekeknek.

Minden gyermeket önmaga képességeihez mérten fejlesztünk, fejlesztésüket számukra megfelelő területen valósítjuk meg. Pozitív személyre szabott értékeléssel segítjük a gyermekek személyiségének kibontakoztatását. A **sajátos nevelési igényű gyermekek** részére a csoport foglalkozások keretein belül a szakvéleményben meghatározott időkeretben biztosítjuk egyéni fejlesztésüket gyógypedagógus, logopédus, utazó pedagógus részvételével.

Javaslat a gyermekek heti rendjének elkészítéséhez

(2,5) 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas, csak az időkerete változik)

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
Délelőtti játékba integrált tanulás	Vers, mese, dramatizálás Ének, zene, énekes játékok	Vers, mese, dramatizálás Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Vers, mese, dramatizálás	Vers, mese, dramatizálás	Vers, mese, dramatizálás Mozgás, mozgásos játékok
Napi játékba integrált tanulás	A külső világ tevékeny megismerése Egyéni fejlesztések	A külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek, Egyéni fejlesztések	A külső világ tevékeny megismerése Műhelymunkák Egyéni fejlesztések	A külső világ tevékeny megismerése Zenés, mozgásos percek, Egyéni fejlesztések	A külső világ tevékeny megismerése Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás formái

(A 2,5 - 3-6-7 éves korosztálynak egyaránt alkalmas.)

Kötelező	Mozgás, mozgásos játékok Énekes játékok, gyermektánc (4-5-6-7 éveseknek)
Közvetve kötelező	Verselés, mesélés, dramatizálás
Kötetlen	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka A külső világ tevékeny megismerése Ének, zene Egyéni fejlesztések

A szervezett tanulás munkaformái

Frontális	Mozgás, Verselés, mesélés, dramatizálás Zenés-mozgásos percek, Énekes játékok, gyermektánc Futás, kocogás
Mikrocsoportos	Ének, zene Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, A külső világ tevékeny megismerése
Egyéni	Részképességek fejlesztése egyéni igények szerint

A szervezett tanulás időkeretei gyermekenként

Korosztály	Verselés, mesélés, dramatizálás	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	Mozgás, mozgásos játék	Zenés-mozgásos percek	A külső világ tevékeny megismerése
(2,5) -3-4 évesek	Naponta 5-10'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 1x 10-15'	heti 2x 6'	heti 3X 10-15'
4-5 évesek	10-15'	15-20'	15-20'	15-20'	8'	15-20'
5-6-7 éves	15-20'	30-35'	30-35'	30-35'	10'	30-35'

A (2,5) -3-4 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 35'

A 4-5 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 45'

A 5-6-7 évesek napi szervezett tanulási időkerete max. 65'

A program megvalósításához szükséges tanulási módszerek:

A módszerek megválasztását a gyermekek életkori sajátossága, egyéni szükségletei, testi-lelki állapota, érdeklődése, kíváncsisága befolyásolja. Az óvodapedagógus az eljárásait változatosan és differenciáltan mindenkor az adott szituációnak megfelelően kombinálja. Célunk, hogy a játékosság, a felfedeztetés, ráébredés lehetősége, a közvetlen tapasztalatszerzéshez kapcsolódó gyűjtögetés, elemeztetés, rendszerezés minél gyakrabban jelenjen meg a tevékenységekben. Törekszünk módszertani kultúránk fejlesztésére.

Alapelvek a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten, boldogan tevékenykedni, ha sok buzdítást, dicsőretet, **pozitív megerősítést** kapnak. Arra törekszünk, hogy mindegyik gyermek, mindennap kapjon valamilyen pozitív megerősítést. Kerüljük a sztereotip értékeléseket (ügyes vagy stb.), helyette a gyermekek **konkrét, jó cselekedetét, tettét emeljük ki**.

Alkalmazzuk a **differenciált**, árnyalt értékelést.

Használjuk a **jutalmazás sokféle módszerét**: simogatást, megerősítő pillantást, testközelséget, gesztust, mimikát, szóbeli közlést egyénileg, a csoport előtt és a szülőknek egyaránt.

Kerüljük a tárgyi jutalmak osztogatását. A **büntetést teljes mértékben kerüljük** a tanulási folyamatban, mert a gyermekek kíváncsiságát, érdeklődését, motivációját visszaszorítja, lefékezi. A tanulási szokásokat úgy alakítjuk, hogy egy gesztus, tekintet, egy átredeződés segítsen a nemkívánatos magatartás megszüntetésében.

Arra törekszünk, hogy minden gyermek reálisan ismerje meg testi, lelki, szellemi értékeit, de azt is tudja, hogy melyek a hiányosságai.

A tanulási folyamatban is **csak akkor segítünk** a gyermekeknek, **ha kéri** a segítséget, mert elakadtak a probléma megoldásában. A gyermekek próbáljanak minél több mindent önállóan megoldani.

6.2 Verselés, mesélés, dramatizálás

A tevékenység célja: a gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása elsősorban a népmesék segítségével.

A mesék mágikussága, a csodákkal teli meseélmények, a versek zeneisége, rímeinek csengése adjon a gyermekeknek igazi irodalmi művészi élményt.

Mindennapi mesélés biztosítja a kisgyermekek lelki nyugalmát, békéjét.

Az óvodapedagógus feladatai

- A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása
- A (2,5) -3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása (mesélés, verselés, dramatizálás, bábozás)
- A gyermekek nyelvi képességeinek fejlesztése az irodalom eszközeivel

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása

A felhasznált irodalmi anyagok igényes összeállítása az óvodapedagógusok feladata. A művek kiválasztásával érvényesítjük a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság és a tradicionális értékek továbbélését.

A legkisebbek **versanyagát** népi mondókákból, rigmusokból és legismertebb költőink ritmikus, zenei hatású, játékos verseiből állítjuk össze. Olyan **meséket** választunk, amelyek cselekménye egyszerű, érthető, ritmikus ismétlődések jellemzik.

Később a gyermekek meséi már többfázisú állatmesék, népmesék, dramatikus népszokások, novellisztikus - realiztikus mesék. Helyet kapnak a magyar klasszikusok és a mai magyar írók meséi mellet a kortárs irodalmi művek is. Ebben a korban a népi mondókák, névcsúfolók, halandzsza szövegű kiolvasók alkotják a tervezett mondókázás anyagát.

Az óvodáskor a mesehallgatás igazi ideje. Az állatmeséktől kezdve a cselekményesebb népmeséken, novellisztikus-realisztikus meséken át beépítjük a klasszikus tündérmeséket, a tréfás meséket és műmeséket a gyermekek mesetárába. A gyermekek a meseregényeket is szívesen hallgatják, folytatásait napokon keresztül izgatottan várják. A gyermekek versanyaga gazdagodik a különböző típusú népi mondókákkal, kiolvasókkal. Megismerünk olyan közmondásokat, amelyeket a környezet gyakran hangoztat. A

kiválasztott versek, mesék erősítik a környezet megszerettetését, a néphagyományőrzést, az évszakok szépségének felismerését.

A (2,5) 3-6-7 éves korban kedvelt hagyományos formák biztosítása

Az óvodába kerülő (2,5) 3-4 éves gyermekek első igazi versélménye a mondókákhoz, **ölbeli játékokhoz** tapadnak. A népi mondókákhoz kapcsolódó mozdulatok, játékok felettébb nagy élvezetet jelentenek a gyermekeknek, mert a felnőtt ölében, testmelegében teljes biztonságérzetben hallgathatják. Ez a többször átélt fizikai kontaktus sokat jelent a gyermek és a felnőtt érzelmi egymásra találásában. Az óvodában igyekszünk minél több lehetőséget teremteni a **vidám rigmusok** korai megkedveltetésére. A gyermekekkel sokszor ismétljük az **állathívogatókat**, **altatókat**, **kiolvasókat**, de sohase keltünk bennük gyakorlás érzetet.

Az egyszerű állatmeséken keresztül fokozatosan szoktatjuk rá a gyermekeket a mese figyelmes végighallgatására, hogy a mese többszöri meghallgatása után legyenek élvezői a mese dramatikus feldolgozásának. Rövid, improvizált jelenetek bemutatásával ismerik meg a **bábokat**, ezek segítségével mutatunk be párbeszéd formájában előadott rövid, ötletes jeleneteket.

A könyvek megszerettetése érdekében a gyermekek lapozgatnak leporellókat, színes képeskönyveket, s hozzák el otthonról kedvenc könyveiket, hogy megmutathassák egymásnak.

A verseléshez, meséléshez, **dramatizálásához**, **illusztrálásához** csak olyan kellékeket használunk, amelyek elősegítik a képzeleti képek előhívását, s a meséhez való erős kötődés kialakulását.

Az óvodapedagógusok és a nagycsoportos gyermekek több alaklommal is báboznak, dramatizálnak meglepetésként a kisebbeknek.

Alkalmanként az óvodai ünnepek, rendezvények egyik színfoltja az óvónők bábelőadása.

A kiscsoportos gyermekek megismernek 10-12 mondókát és 10-14 új mesét egy nevelési év alatt, s ezeket minél többször ismételtetik.

Évente egy-egy alkalommal szervezünk a gyermekeknek óvodai báb- és dramatikus előadásokat, bábművészek fellépésével és bábszínház látogatással.

A nagyobb gyermekekben kialakul a mese, a vers szeretete. Játékukban mind gyakrabban előfordul a mesélés, bábozás és az ismert mondókák, halandzsza szövegű kiolvasók ismételtetése. Az új versek kapcsolódnak a gyermekek élményeihez, tapasztalataihoz, hangulatához.

A gyermekek pozitív személyiségjegyeinek megalapozása érdekében a mese mondanivalóját megerősítjük pl. egy közmondással. Közösen jelenítjük meg a meséket, a gyermekek élményeit. A gyermekek szeretnek bábjátékot rögtönözni, meséket kitalálni, elkezdett mesét a saját fantáziájuk szerint befejezni, ehhez minél több lehetőséget teremtünk.

A 4-5 éves gyermekek 4-5 mondókát, 5-6 rövid verset és 10-14 új mesét ismernek meg.

Az 5-7 éves gyermekek körében is minden adandó alkalmat felhasználunk a kiolvasók, ritmusok ismételtetésére. A gyermekek nagyon élvezik a rímes találós kérdéseket, rímjátékokat. Lehetőség van az ilyen típusú játékokra is.

A gyermekek ismételtetik az előző években tanult verseket. Az új versek (15-20) bemutatása mindenkor kapcsolódik a gyermekek élményeihez. Nem szavaltatjuk a gyermekeket kórusban, kerüljük az éneklő hanglejtést. Ügyelünk a szavak gondos, tiszta ejtésére, az értelemszerű hangsúlyozásra.

(Kivételt képeznek a ritmikus versek pl. Weöres Sándor: Galagonya)

A délutáni pihenés alatt - olvasunk a gyermekeknek **folytatásos mesét**.

A gyermekek fantáziája gazdag. Alkalmat adunk a mese önálló befejezésére, mesék kitalálására. A gyermek saját vers és mese alkotása, annak mozgással és ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A közösen kitalált meséket nevezzük el a „**mi mesénk**”-nek.

A gyermekek kifejezik a mese, vers cselekményét mozgással, mimetikus játékkal. A meseszereplők jellemző tulajdonságai alapján olyan közmondásokat keresünk, amelyekkel meg tudjuk erősíteni az erkölcsi tulajdonságokat. A gyermekek szeretik rajzban is kifejezni vers- és meseélményeiket. Ezekből készítünk közösen albumot. Az auditív élményhez társuló vizuális élmény lehetőséget ad az ismétlésre, az élmények felelevenítésére.

A nagyobb gyermekek hallanak 15-20 új mesét a nevelési év folyamán.

A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés jelen van az óvodában a (2,5) 3-6-7 éves korosztályban.

Közvetett módon, zenei szignállal, mesepárnák elkészítésével, gyertyagyújtással csalogatjuk a gyermekeket a mesesarokba. Amikor minden gyermek megérkezik, csak akkor kezdjük el a mesét. Egy héten keresztül ugyanazt a mesét mondjuk a gyermekeknek, hogy a rákövetkező héten eljátszhassák, megjeleníthessék különbözőképpen a mesealakokat. A tevékenység befejezését jelzi a gyertya elfújása, illetve az óvodapedagógus éneke, ami stílusosan kapcsolódik a meséhez.

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése, a versek, mesék, dramatizálás segítségével

A nyelvi képességek fejlesztésének leghatásosabb eszközei a mese, a vers, a bábozás és a dramatizálás. Ezeken keresztül a gyermekek elsajátítják a hangzók helyes ejtését, a tiszta beszédhallást és a nyelvtanilag helyes beszédet. A népi mondókák segítségével tisztítható a magán- és mássalhangzók helyes ejtése, kialakítható a gyermekek megfelelő artikulációja. A népköltészeti alkotásokból a gyermekek sok új fogalmat ismerhetnek meg. A bábjátékban, dramatizálásban a gyermekek kibontakoztathatják szabad önkifejezésüket. A dramatikus helyzetek lehetőséget adnak a társalgási kedv fokozására, önálló versmondásra.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szívesen ismételtetik a verseket, rigmusokat.
- Várják, igénylik a mesehallgatást.
- Szívesen mesélnek, báboznak, dramatizálnak az óvoda kiscsoportosainak és a maguk szórakoztatására is.
- Megjegyeznek 10-14 gyermekmondókát, 6-8 verset és 15-20 mesét.
- Tudnak meséket, történeteket kitalálni, s azt mozgásban megjeleníteni.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek is türelemmel, kitartással hallgassák a mesét, verset, legyenek részesei a dramatizálásnak.

6.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A tevékenység célja: a közös éneklés, közös énekes játék örömeinek megéreztetése, hogy azon keresztül formálódjon a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A gyermekek jussanak minél több olyan zenei élményhez, ami megalapozhatja zenei anyanyelvüket.

A zenehallgatási lehetőségek – az élő előadás, az emberi hang és hangszeres játék, valamint az igényesen kiválasztott hangfelvételek – fejlesszék a gyermekek művészi fogékonyságát.

Az óvodapedagógus feladatai

- A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása
- A (2,5) 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása
- A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei képességfejlesztő játékokkal

Az EFOP 3.2.6-16-2016-00001 "A tanulók képesség-kibontakoztatásának elősegítése a köznevelési intézményekben" című projekt keretében, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem partnerintézményeként az átvett zenei módszereket, új tanulási formákat alkalmazzuk a zenei tevékenységeinkben. Mindezek Kodály Zoltán és Forrai Katalin tradicionális zenei értékeire épülnek, és a XXI. századi egyéni fejlesztéseket erősíti meg, a mai gyermekekhez igazodó művészeti eszközök tudatos bevonásával.

A felhasznált zenei anyagok igényes, életkornak és az adott csoport képességszintjének megfelelő válogatása

Az óvodai zenei nevelés során a környezet hangjainak megfigyelése az ölbeli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését. A mondókák, énekes játékok zenei anyanyelvünk művészi értékei. Az énekes népi játékok és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek és a zenei kreativitásának alakításában. A felnőtt minta spontán utánzásával az éneklés, a zenélés és a gyermektánc részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.

A **(2,5) 3-4 éves korú gyermekek** nagyon élvezik az **ölbeli játékokat**, amelyeket a felnőttekkel közösen játszanak. Van ezek között arc-, kéz-, ujj és lovagoltató játék. A szeretetkapcsolat, a biztonságérzet kialakításának egy láncszeme a tapintásos kontaktussal összekapcsolt zenei élmény. A kicsik egyszerű, 4-5 hangból álló olyan **énekes játékokat** tanulnak meg, amelyek álló helyzetben, játékos mozdulatokkal eljátszhatók. A gyermekek mindössze egy-két **komponált gyermekdalt** tanulnak meg az ünnepek köszöntésére.

A **nagyobb gyermekeknek** is teremtünk olyan helyzetet, hogy minél gyakrabban játszassanak ölbeli játékokat, mondogathassanak mondókákat. Ők már képesek arra, hogy nehezebb pentaton jellegű dúr hexachord hangkészletű énekes játékokat énekeljenek, amelyek mozgásanyaga is összetettebb. Megismerik a csigavonalat, hullámvonalat, szerepcserére épülő játékokat. A nyolcad, negyed ritmusképeken túl megjelenik a szinkópa is.

Igényesen választjuk az alkalmi dalokat, melyekhez ösztönözzük a gyermekeket mozdulatok kitalálására.

Az **5-6-7 éves gyerekeknél** a döntés egyik játékos lehetősége a kiolvasó, amit különböző élethelyzetben is alkalmazhatnak a gyerekek.

A zenehallgatáshoz olyan műveket válogatunk, amelyek felkeltik a gyermekek érdeklődését a nemes zene iránt. A zenei élmény közvetítést élethelyzethez kapcsolva teremtjük meg. Többször énekelünk népdalokat, de megjelenik a zenei repertoárban a rokon-, és más népek dalai, a magyar komponált műzene, altatódalok és a klasszikus műzene.

A (2,5) 3-6-7 éves korban megtervezhető hagyományos zenei tartalmak biztosítása

A (2,5) 3-4 éves gyermekek megismernek 6-8 mondókát, ölbeli játékot és 10-15 énekes játékot. A rövid mondókák, dalok 2/4-es üteműek, amelyekben negyed és páros nyolcad ritmusok találhatók.

Ezeken a játékokon keresztül ismerjük meg közvetve a **zenei alapfogalmakat**. Próbálgatunk halkabban, hangosabban beszélni, mondókát mondani és énekelni. Megfigyeljük a csendet, a környezet hangjait, egymás hangját és a dallamjátszó hangszerek hangszínét.

Érzékeltetjük különböző játékos mozdulatokkal az **egyenletes lüktetést**. Énekeljük a gyermekek nevét, jelét, csalogatjuk őket énekelve a közös játékba, tevékenységbe.

Felkeltjük a gyermekek érdeklődését a **zenehallgatás** iránt, hogy a gyermekekben fokozatosan kialakulhasson az áhítatos zenehallgatás. A zenei élményt, elsősorban énekes előadással közvetítjük. A gyermekeket bevonjuk a közös éneklésbe, az **évszaki** 30 perces rövid **hangversenyekbe**. A gyermekeknek lehetőséget biztosítunk 2-5 percig tartó hangszeres zenét, kórusmuzsikát videofelvételen, mikrocsoportban megtekinteni.

A **nagyobb, fejlettebb gyermekek** énekelnek 6-8 motívumból álló énekes játékokat, műdalokat. A 4-5 új mondóka és a 12-15 új gyermekdal megismerése mellett ismételtetjük a (2,5) 3-4 éves korukban tanult mondókákat, gyermekdalokat is. A dalok hangterjedelme továbbra is pentaton jellegű dúr hexacord marad.

Az énekes játékok közül nehezebbeket is válogatunk, pl. szerepcserés párválasztó, sorgyarapító játékokat.

Énekelünk egyénileg, mikrocsoportban halkabban - hangosabban, magasabban, mélyebben. Próbáljuk a levegőben felvázolni az énekek dallamvonalát.

Játszunk kérdés-felelet játékokat változatos szövegű és ritmusú motívumokkal, amelyre mikrocsoportban adunk lehetőséget.

Minél több alkalommal érzékeljük az egyenletes lüktetést, a motívumok hangsúlyát és a mondókák, dalok ritmusát. Használunk többféle népi ritmuseszközt a ritmusérzék fejlesztéséhez. Ezeket a „ritmus-hangszereket” barkácsoljuk közösen, hogy együtt tudjunk mondókázgatni, énekelgetni magunk és egymás örömeire.

A zenei élménykövetítés mindennapos lehetőség az óvodában, minél többféle tevékenységhez kapcsolva.

Az **5-6-7 éves gyermekeknek** lehetősége van megismerkedni és sokat ismételtetni 4-7 új mondókát, 15-18 új énekes játékot és 3-4 alkalomhoz illő műdalt. A tanult mondókáknak, gyermekjátékoknak szimbólumot, találunk ki, melyeket a zenei sarokban helyezünk el. Ezek emlékeztetnek a tanult dalokra, és lehetőséget adnak a felidézésre, ismétlésre, az élmények felelevenítésére. A dalok hangkészletére általában a félhang nélküli ötfokúság a jellemző. Olyan dalokból, válogatunk, melyben szünet, szinkópa, triola ritmusjelek is megtalálhatók.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

A legidősebb óvodások szabálytartó képessége megengedi, hogy bonyolultabb párcsere, kapus, hidas, sorgyarapító-fogyó játékokat tervezzünk, ami ennek a korosztálynak egyben a gyermektánca is.

A gyermekekkel együtt variáljuk az énekes játékok mozgásanyagát olyan egyszerű táncos lépésekkel, amit a felnőtt minta utánzásával követni tudnak (pl. a táncház).

A gyermekek tiszta éneklését egyéni énekléssel segítjük elő. A hallásfejlesztést segítő fogalom párokat, pl. a halkabb-hangosabb éneklést, összekapcsoljuk a tempóváltoztatással, dallambújtatással, hangszínelismeréssel.

A ritmusfejlesztés eredménye, hogy a gyermekek meg tudják különböztetni az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.

Lehetőséget adunk az ügyesebb 5-6-7 éves gyermekeknek a metallofon játékokra, hogy a hangok magasságkülönbségét így is érzékelhessék. Próbálgassanak néhány hangból álló motívumokat kitalálni, vagy egyszerű gyermekdalokat megszólaltatni.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A zenei nevelés szervezeti formája is kötetlen és kötött jellegű. A munkaformái tovább differenciálódnak. Az ének-zenei képességfejlesztő játékokat kötetlen jelleggel mikrocsoportos munkaformában szervezzük meg. Ezzel a munkaformával a gyermekek egyéni képességeit figyelembe véve eredményesebben tudunk fejleszteni. A kötött jellegű szervezett énekes játékot, lehetőleg az udvaron tartjuk meg, rossz idő esetén pedig a csoportszobában a délelőtti levegőzés előtt. Ebben a formában csak énekes játékokat tervezünk, hogy semmi se szakítsa meg az önfelelt, élményekkel teli játékot.

A zenehallgatást kapcsoljuk a különböző tevékenységekhez. Arra is módot teremtünk, hogy a gyermekek kedvük szerint megnézhesenek néhány perces kórusművet, hangszerekkel megszólaltatott klasszikus műzenét.

A programhoz évszaki hangversenyek társulnak, amit elsősorban zeneiskolások, énektagozatú iskolás tanulók, szülők, nagyszülők, zenetanárok bevonásával szervezzük meg. Ünnepeinket, rendezvényeinket színesítik a DANA-DANA óvónői kórus előadásai.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

A gyermekek nyelvi képességének fejlesztése a mondókákkal, gyermekdalokkal és a zenei készségfejlesztő játékokkal

A gyermekek lassabban énekelnek, mint ahogyan beszélnek. A lelassított mondókák, énekek ismételtetése segíti a helyes artikulációt, a szavak szép, pontos kiejtését. A mondókák, énekek szövegének hanglejtése, hangsúlya, ritmusa, hangerejének utánzása megérezteteti a nyelv kifejezőerejét, szépségét.

Az éneklési készség fejlesztését szolgáló hangutánzó szavak éneklése segíti a magán- és mássalhangzók pontos képzését, kiejtését. A sokféle énekes játék alkalmat ad a szókincs bővítésére.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek élvezettel játszanak énekes játékokat.
- A gyermekek gátlások nélkül tudnak egyedül énekelni.
- Élvezettel tudnak zenét hallgatni.
- Megkülönböztetik a zenei fogalompárokat.
- Tudnak ritmust, mozgást, dallamot rögtönözni.
- Érzik az egyenletes lüktetést és a dalok ritmusát.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek kapcsolódnak be a zenei tevékenységekbe, szívesen játszanak énekes játékokat, ezáltal fejlődjenek nyelvi képességeik.

6.4 Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A **tevékenység célja:** a gyermekek élmény-és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése. A gyermekek tér, forma, szín képzetének gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.

Az ovi galéria programja ad mindennapi lehetőséget a műalkotásokkal való találkozáshoz, amely művészeti élményben részesíti mind a gyermeket, mind a szülőket.

Az óvodapedagógus feladatai

- A gyermeki alkotó-alkító tevékenység feltételeinek megteremtése, beszéd-készség fejlesztése
- A (2,5) 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó - alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

A gyermeki alkotó-alkító tevékenység feltételeinek megteremtése, beszéd-készség fejlesztése

Az alkotó tevékenységhez méretben, minőségben megfelelő eszközök szükségesek. Az eszközök kiválasztásában a praktikum, a célszerűség és az esztétikum szem előtt tartására törekszünk. Fontos a tevékenység öröme, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

A munkaasztalt úgy alakítjuk ki, hogy 6 gyermek egyszerre kényelmesen elférjen, és közel legyenek a tároló helyek.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.

Az alkotó tevékenységhez olyan légkör szükséges, amelyben a gyermekek szívesen bekapcsolódnak a munkába, s az elrontott, sikertelen lépéseiket minden lelki feszültség nélkül javítják, vagy kezdik előről.

A tevékenységhez biztosítunk elegendő időt, a gyermekek addig alkothatnak, ameddig kedvük tartja.

A gyermekeknek egyenként tanítjuk meg az eszközök biztonságos kezelését. A rajzolásához, festéshez, mintázáshoz, agyagformázáshoz, szövés - fonáshoz, batikoláshoz,

origamihoz, építéshez, a kézimunka egyéb fajtáihoz, a műalkotással való ismerkedéshez végig gondoljuk a feltételeket, s megteremtjük azokat, a mindennapi szabad játékban is. Megismertetjük a gyermekeket ezen technikák alapelemeivel és eljárásaival. A festéshez, agyagozáshoz köpenyt vagy kötényt használnak, hogy óvják a tiszta ruhájukat.

Teremtünk olyan lehetőséget, hogy szívesen beszéljenek alkotásukról, s örüljenek a létrehozott produktumnak. Ezért a rajzos munkaterületen **mini galériát** alakítottunk, amely egy esztétikus, képtároló lehetőség, hogy a gyermekek sokáig tudjanak gyönyörködni alkotásaikban.

A gyermeki személyiség fejlesztésének fontos eszköze a népművészeti elemekkel és az esztétikus környezettel való ismerkedés.

A gyermekeknek ehhez az óvodában évszakonként megrendezett **ovi-galéria** ad lehetőséget. A galéria megnyitása kapcsolódik általában az évszak kezdetéhez vagy zárásához. Minden esetben ünnepélyesen nyitjuk meg az alkotók kiállítását, ez a nap más mint a többi. Kis csoportokban többször van módjuk megnézni, megcsodálni a kiállított alkotásokat. A gyermekek a kiállított alkotásokról nyilvánítanak véleményt. Az óvoda ovi-galériája az 5-6-7 évesek ízlésformáló, szemet gyönyörködtető, beszélgető helye, ahol a műalkotások hangulati, formai, színbeli hatásáról esik szó. A gyermekek kis csoportokban személyesen találkoznak a kiállító iskolásokkal, alkotó rajztanárral vagy művésszel. Büszkék óvodájuk galériájára, invitálják szüleiket, nagyszüleiket is a látvány megtekintésére.

A (2,5) 3-6-7 éves korban tervezhető alkotó, alakító tevékenységek tartalmának, minőségének differenciált fejlesztése

Az óvodába kerülő **(2,5) 3-4 évesekkel** lehetővé tesszük, hogy játszva megismerkedhessenek az anyaggal, eszközökkel és a technikai kivitelezés módjaival.

A tevékenységet a képalakítás, a plasztikai munkák és az építés köré csoportosítjuk.

Megtervezzük **a képalakító tevékenységek** technikáját, eszközeit. Nem tervezzük a szándéktalan firka, és a látszólag szándékos forma-firka időszakában a témát. A gyermek az elkészült firkák után fogalmazza meg, hogy mit alkotott. A gyermekeknek később is van lehetőségük az élményeiknek, érdeklődésüknek megfelelő szabad témaválasztásra. Alkotnak a gyermekek képeket festéssel, zsírkrétával, papírragasztással, agyagba-

homokba karcolással, nyomattal stb. Segítjük a gyermekek képalakító készségeinek megindulását a szórt elrendezéstől a képelemek, részformák elemeinek egymáshoz rendezésével.

A gyermekek tetszés szerint vesznek részt a **plasztikai alakításban**. Ismerkednek az anyagok alakíthatóságával nyomkodva, ütögetve, gyurkálva, gömbölyítve, simítva, sodorva, mélyítve, tépegetve, karcolva stb.

A legkisebb óvodások is ismerkednek az **építés** során a különböző tárgyak formáival, alakzataival.

A **4-5 éves gyermekek** alkotó-alakító tevékenységét gazdagítjuk, bővítjük tovább. A gyermekeknél megjelenő szándékos **képalakító** tevékenységet segítjük élményeikhez kapcsolható témajavaslatokkal, s ezekhez legkifejezőbb legmutatósabb technika kapcsolásával. Megjelenik a gyermekek rajzában az emberábrázolás, a környezet, a tárgyak, a cselekvések saját elképzelés alapján történő megjelenítése. A gyermekek gyönyörködnek a gazdag formákban, a színkeveréssel alkotott színárnyalatokban. Használunk ceruzát, krétát, filc- és rost írónokat, fapálcákat, különböző vastagságú ecseteket a rajzok finomabb kidolgozásához. A gyermekek nagyon szeretnek spárgából, fonalakból, textilből, termésekből képeket komponálni, teremtünk erre is lehetőséget.

A **plasztikai munkák** során képesek a formák tagolására. Tudnak játékukhoz kellékeket, valamint alkalmi ajándéktárgyakat készíteni. Használják különböző formájú textilt, bőrdarabot, gallyakat, terméseket a plasztikus formák létrehozásához.

Az **építés** során próbálkoznak a tér variálásával, az építés részletezésével. Használják ehhez pl. nagyobb méretű dobozokat, takarókat, térelválasztó elemeket, berendezési tárgyakat.

A gyermeket aktivizáljuk az eszközök előkészítésére, tisztán tartására, elrakására.

Az **5-6-7 éves gyermekek** alkotó-együttműködési készségét figyelembe véve segítjük a képi, a plasztikai és a környezetalakításból eredő aktív tárgykészítés bővülését.

A **képalakító alkotás** során a gyermekek többször készítenek közös kompozíciót. Gazdagítjuk a technikai megoldásokat és az eszköz-lehetőségeket pl. batik, kollázsok, plakettek, domborművek, viaszkar, lenyomatok stb. alkalmazásával.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

A saját élményeken alapuló cselekményes témákban jelenik meg a mesék, versek, énekes játékok, ünnepek közös mikrocsoportos tapasztalat esemény ábrázolása.

A gyermekek a képalakításhoz megjelenítik a formákat, színeket egyéni módon.

A gyermekek **plasztikai munkájában** is megjelenik a közös térbeli, többalakos kompozíció, egy-egy mesejelenet, énekes játék, élethelyzet stb. Egyénileg dolgoznak, kisméretű szövőkereteken.

Az óvoda „legidősebbjei körében” alakítjuk ki az ajándékkészítés igényét. Biztatjuk őket, hogy az ünnepekre, a vendégek fogadására készítsenek ajándékot szüleik, vendégeik részére. Átéltük minél gyakrabban az ajándékozás örömét.

Segítjük a gyermekeket a játékok, bábok, játékkellékek készítésében. A gyermekek is megtervezői a környezetalakító, díszítő munkának. Segítjük a gyermekeket abban, hogy az építés során nagyobb méretű elemekből, térben állítsanak össze pl.: búvóhelyeket, mobil színpadot, dramatizáláshoz szükséges egyszerű díszleteket stb. A térbeli tapasztalat segíti az eredeti megoldások kivitelezését is.

A gyermekek önállóan készítik elő, illetve gondoznak minden anyagot, eszközt, amelyek az alkotó tevékenységhez szükségesek. A több napon át tartó építés lehetőségét is biztosítjuk a gyermekeknek.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak biztosítása

Az alkotó-alakító tevékenységek a mindennapi játékban egyénileg, párban, kis csoportokban jelennek meg. Egy héten egyszer tudatosan irányított mikrocsoportos, **kötetlen formájú** tevékenységet szervezünk. Az előkészített eszközök motiválják a gyermekeket az alkotó-alakító tevékenységre. Az egyéni segítségnyújtás érdekében egyszerre csak 5-6 gyermek vesz részt a tevékenységben. A gyermekeknek, ajánlunk egy témán belül alternatív lehetőséget és legalább kétféle technikát. Megteremtjük annak lehetőségét, hogy minden gyermek ilyen formában megalkothassa az ajánlott eszközfeltételekkel képi-plasztikai elképzelését.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végére

- Képkalkotásban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket.
- A gyermekek alkotására jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása. Színhasználatukban érvényesítik kedvenc színeiket
- Örülnek egyéni és közös kompozícióiknak.
- Plasztikai munkáik egyéniék, részletezőek.
- Téralakításban, építésben közösen vesznek részt.
- Rácsodálkoznak a szép látványra, tudnak gyönyörködni benne.
- Megfogalmazzák értékítéletüket, beszélgetni tudnak az alkotásokról.
- Önállóan és csoportosan is készítenek játékokat, ajándékokat, kellékeket.
- Alkotásaikat egyénileg, ízlésesen elhelyezik a mini galériában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek vegyenek részt az alkotásban, munkájukban alkalmazzák a megismert technikákat.

6.5 A mozgás, mozgásos játékok

A tevékenység célja: a gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése és a társra figyelés játékos formában. Cél továbbá a gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarat tényezőinek fejlesztése úgy, hogy megmaradjon a gyermekek szabad mozgáskedve.

A gyermekek mozgás szükségletének kielégítése, egészségük megőrzése, megóvása.

A gyermekek esztétikus, összerendezett mozdulatainak fejlesztése.

Fegyelmezett nagy és kismozgások kialakulásának elősegítése.

Az óvodapedagógus feladata

- A (2,5) 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása, anyanyelvi nevelés megvalósítása a mozgás, mozgásos játék során használt kifejezésekkel.
- A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgás-szükségletének differenciált kielégítése és ellenálló képességük növelése érdekében.

A (2,5) 3-6-7 éves korban tervezhető mozgásfejlesztő játékok összeállítása

A tornának, játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő egyéb tevékenységeknek – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk.

A gyermekek nagymozgását (járás, futás, kúszás, mászás) jól fejlesztjük az óvoda udvarán, ahol tér és mozgásfejlesztő eszközök állnak a rendelkezésükre. A szabad mozgás zavartalan gyakorlási lehetőséget ad az irányított mozgástevékenység alatt megismert mozgásformák többszöri ismétlésére. A mozgásos tevékenységeket, s azok eszközeit, azok megnevezéseit mindenkor a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoportok összetételéhez méretezzük, alkalmazzuk.

Az irányított mozgásos játékok során a **(2,5) 3-4 éves gyermekek** nagymozgásának fejlesztésére helyezük a hangsúlyt. Megismerkedünk **futásgyakorlatokkal**, pl. futás különböző irányban, futás feladattal, különböző futásformákkal. Játsszunk **ugrásgyakorlatokat**, pl. szökdeléseket, sorozatugrásokat, rövid nekifutásból fellépéseket majd leugrásokat.

Megismerkedünk **dobásgyakorlatokkal**, **labdagyakorlatokkal**, pl. hajítás helyből távolba, hajítás helyből célba, labda feldobás - elkapás, labda leütés - elkapás stb.

A mozgásos játékok adnak teret a **támaszgyakorlatok** gyakorlására, pl. csúszások, kúszások, mászások. A **talajtorna** eleme is megjelenik a játékokban, pl. gurulás a test hossz tengelye körül. Játsszunk **egyensúlyozó játékokot**. Többféle kéziszeret használunk a különböző típusú mozgásos játékokhoz. A mozgásfejlesztő játékok készítetik a gyermekeket elvárható erő kifejtésre. Rendszerint bemutatjuk a helyes mintát, és igényeljük a mozdulatok pontos, esztétikus gyakorlását. A csoportteremben van mozgásra készítendő eszköz, pl. bordásfal, Greiswald, szivacs-szőnyeg, Wesco.

A **4-5 éves** gyermekek természetes mozgásában még mindig a nagymozgások fejlesztésére tesszük a hangsúlyt. Az irányított mozgásos játékokban megjelennek a **futásgyakorlatok**, pl. fussanak három, négy akadályon át, fel- és lelépéssel, átbújással, tárgyhordozással stb.

Szervezünk **ugrásgyakorlatokat**, pl. egy lábon, páros lábon, szökdelésekből, valamint felugrás két lábra, leugrás két lábra, játékos helyből- távolugró verseny stb.

A **dobásgyakorlatok** során próbálgatjuk a célbadobást egykezes felső dobással, babzsák távolba hajításával harántterpeszállásból. Gyakran játszhatnak labda-gyakorlatokat, hogy tudják a labdát feldobni és elkapni, különböző testhelyzetben gurítani.

Az irányított mozgásos játékok során gyakoroljuk a **támaszgyakorlatokat**, pl. csúszást, kúszást, mászást, talajon és szereken.

A **talajtorna** anyagaként megjelenik a gurulóátfordulás és a kézenállás előgyakorlata, „a csikórugdalózás”. Kiemelt szerepet kap az egyensúlyérzék fejlesztése, a szem-kéz, szem-láb koordináció differenciálódása.

Játszunk **egyensúlyozó játékokat** 5 cm széles vonalon, vízszintes és rézsütös szereken. Tervezünk lábboltozat erősítő speciális járás- és gimnasztikai gyakorlatokat.

Az **5-6-7 éves gyermekek** mozgása összerendezett, harmonikus ritmusú. Sokféle mozgáselemet ismernek, amit szívesen ismételnék játékos formában. Hangsúlyt kap ennél a korosztálynál a finommotorika fejlesztése és a szabályjátékok gyakorlati alkalmazása. Használunk különböző kéziszerkeket, pl. szalagokat, rövidebb-hosszabb botokat, kisebb-nagyobb labdákat és kendőket.

A különböző típusú **futógyakorlatokat** sorverseny, váltóverseny, versenyfutás közben gyakoroljuk. Megismerjük a fokozódó futást, a gyorsfutást és a lassú futást.

Végzünk **ugrásgyakorlatokat**. Szökdelünk páros és egy lábon haladással. Végzünk sorozatugrásokat, különböző magasságú és különböző távolságban elhelyezett tárgyakon át. Néhány lépés nekifutással gyakoroljuk a magas- és távolugrásokat.

Játszunk **dobásgyakorlatokat**, egykezes, kétkezes, alsó- és felső dobással célba, 2 m magas kötél felett is. Vezetjük a labdát járás, futás közben, labdáznak párokban, kisebb csoportokban.

Végzünk **támaszgyakorlatokat**, pl. pók, rákjárással, talicskázással. Ismétljük az óvodában tanult talajtorna elemeket: guruló-átfordulást, a test hossz tengelye körüli gurulást és a lépő láb magasra lendítésével a kézenállást. **Egyensúlyoznak** padon járással, fej-, kar- és lábmozgásokkal összekötve.

Szervezünk ovi-focit, ovi birkózó versenyeket elsősorban a fiúk részére. Szülőkkel együtt, a szülők bevonásával sportnapot rendezünk.

A különböző szervezeti formák megteremtése a gyermekek mozgásszükségletének differenciált kielégítése érdekében

A gyermekek szabad mozgását a délelőtti és a délutáni udvari játék és séta során biztosítjuk.

Az irányított mozgásos játékokat heti egy alkalommal szervezzük meg, különböző időkerettel.

A mindennapi testedzést: a kocogást, futást mindhárom korosztály végzi. A futás mennyiségét a gyermekek szabadon határozhatják meg.

Hetente kétszer „**Zenés, mozgásos percek**” megszervezését végezzük, ahol a gyermekek korcsoportonként különböző időkeretben zenére mozognak. Az utánpótlás alapuló mozgás anyagát gimnasztikai elemekből építjük fel, pl. kartartások, testhelyzetek kar-, törzs-, térd- és lábmozgások, valamint különböző irányú járásgyakorlatokból. A szabadban szervezett énekes játékok is jól szolgálják a gyermekek mozgásszükségletének kielégítését.

A fejlődés várható eredményei az óvodáskor végére

- A gyermekek szeretnek mozogni, kitartóak a mozgásos játékokban.
- Betartják a szabályokat a különböző versenyjátékokban
- Ismerik az irányokat, tudnak a térben tájékozódni.
- Tudnak ütemtartással járni, gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- Tudnak helyben labdát vezetni.
- Célba dobnak egykezes felsődobással.
- Az ugrásokat talajéréskor fékezni tudják.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékoságuk mértékében vegyenek részt a mozgásban, mozgásos fejlesztő foglalkozásokban.

6.6 A külső világ tevékeny megismerése

A **tevékenység célja**, a szűkebb és tágabb környezet felfedezése során a gyermekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi – tárgyi világ értékei iránt. A környezet megismerése közben a gyermekek mennyiségi, alaki, nagyságbeli, tér- és síkbeli szemléletének alakítása.

A gyermekek elemi ismerete alakuljon ki önmagukról és szűkebb környezetükről.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jusson, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Ismerje meg a szülőföldünk, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, tanulja meg ezek szeretetét, védelmét is.

Az óvodapedagógus feladatai

- A (2,5) 3-6-7 éves korú gyermekeknek kompetencia alapú projektpedagógia feltételeinek megteremtése.
- A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése
- A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során

A (2,5) 3-6-7 éves korú gyermekeknek kompetencia alapú projektpedagógia feltételeinek megteremtése.

(2,5) 3-4 éves gyermekekkel

Az „Engedjétek, hogy szeressünk benneteket” projekt keretén belül – amelynek időtartama fél év – az óvoda elfogadtatása, megszerettetése után megismertetjük az óvoda szűkebb környezetét.

Megfigyeljük a nagyobbak projektekkel kapcsolatos tevékenységeit, meglátogatjuk kiállításait. Megfigyeljük az évszakok szépségeit, színeit, jelenségeit, időjárását, növényeit és állatait. Gyűjtünk terméseket, leveleket, kavicsokat, tollakat, az évszakokra jellemző képeket.

A második félévben már önálló projekteket tervezünk, amelyekben feldolgozzuk a környezeti témákat.

A 4-5-6-7 éves gyermekek

Újra befogadása az „Engedjétek, hogy szeressünk benneteket” projekten belül történik – időtartama 1 - 3 hét –, melynek során közösen alakítjuk ki új környezetünket, megismerkedünk az új csoporttársakkal, felnőttekkel és segítjük a kisebbek befogadását. Folytatják az ismerkedést az óvoda szűkebb, majd tágabb környezetével. Megfigyeléseket végeznek, gyűjtőmunkájukat gazdagítják, összefüggéseket keresnek.

Tapasztalat és élményszerző sétáikat az óvoda utcáján túl, annak tágabb környezetében végzik. Megfigyelik a környezet mennyiségi, nagyságbeli, alaki, formai, sík és térbeli jellemzőit.

Az állandó projekteken kívül alkalmi projekttemákat tervezünk, amelyek a gyermekek érdeklődésének, életkori sajátosságainak, az aktualitásoknak megfelelően, lokálpatrióta szellemiséget, **helyi specifikumokat** tükrözve dolgozhatóak fel, ill. választhatók.

A témák feldolgozása során kiemelt szerepet kap a **környezettudatos magatartás** kialakítása, elmélyítése, a „Szeresd, ismerd, védj környezetet!” szemlélet megerősítése.

Az iskolába készülő gyermekek esetében a „Bátran megyünk iskolába” projekt legalább négy hetes.

A következő projekttemák minden korcsoportra alkalmazhatók:

Az őszi és ünnepei – projekttema javaslatok:

- ❖ Művészeti jeles napunk: Ovigaléria program projektje
- ❖ Engedjétek, hogy szeressünk benneteket! Óvodások lettünk
- ❖ Ősz, a gazdag színeivel, formáival
- ❖ Szüret projekt: szőlő-pince-préselés-hordó (bármilyen szüret lehet, nem csak szőlő)
- ❖ Művészeti jeles napunk: Ovikoncert projektje

A téli és ünnepei – projekttema javaslatok:

- ❖ Művészeti jeles napunk: Téli ovigaléria program projektje
- ❖ Családfa projekt
- ❖ Advent – Mikulás – Karácsony
- ❖ Művészeti jeles napunk: Karácsonyi ovikoncert projektje
- ❖ A tél és örömei
- ❖ Farsang

A tavasz és ünnepei – projekt téma javaslatok:

- ❖ Művészeti jeles napunk: Tavaszi ovigaléria program projektje
- ❖ Március 15.
- ❖ Bátran megyünk iskolába!
- ❖ Anyák napja, a virágba boruló természet szépségével
- ❖ Pünkösöd
- ❖ Művészeti jeles napunk: Tavaszi ovikoncert program projektje

Egy-egy évszakot a művészeti jeles napok keretébe helyezünk el, hogy ezzel is nyomatékot, ünnepélyességet adjunk az évszakváltásnak, és erősítsük a művészeti lehetőségeket.

Minden évszakot ovigaléria-megnyitóval nyitunk, és koncerttel zárunk, melyeket projektként fogunk fel, mivel ezekre a jeles napjainkra a gyermekekkel közösen készülünk fel.

Az alternatív programban található művészeti jeles napok és néphagyományok jeles napjai mellett más témájú projektek is tervezhetők. Ezek közül néhány lehetőség:

- ❖ Hangszerek családja
- ❖ A mi házunk
- ❖ Városunk szép építményei
- ❖ Velünk élő kismesterségek
- ❖ Városunk műemlékei, alkotásai
- ❖ Ép testben, ép lélek: egészség betegség
- ❖ Mindenünk a tiszta víz
- ❖ A föld, ahol megtermelik betevő falatunkat
- ❖ Levegő, az életünk eleme
- ❖ Hangok a környezetünkben
- ❖ Virágok az utcánkban
- ❖ Építkezés
- ❖ Állatok az utcánkban
- ❖ Utazunk!
- ❖ Tisztaság, környezetünk védelme
- ❖ Anyagok: ismerjük-e, hogy milyen anyagok vesznek körül bennünket?
- ❖ Mesterségek: a mi orvosunk/eladónk/ápolónőnk/rendőrünk

A gyermekek képességfejlettsége alapján szervezzük azt a sajátos tanulást, amelynek középpontjában egy valóságos probléma áll.

A projekt módszerével, amely az együttműködő tanulási technikákon alapul, sokrétű ismeret megszervezését, elrendezését és feldolgozását tesszük lehetővé.

Reális és valóságos válaszokat kapunk egy-egy probléma felvetésére. A gyermekek. Identitás tudatának fejlődését, az együvé tartozását alapozzuk meg az együttes tevékenység során átélt élményekkel, a közös alkotásokkal és sikerekkel.

A projekt vezérlése folyamattervezést kíván, amelynek keretét az évszakok adják.

A projekt témakörén belül megfogalmazzuk a valós problémát, kitűzzük a célokat, kiemeljük a kapcsolódó nevelési feladatokat (három fő feladatunk: erkölcsi és szociális képességek alakítása, esztétikai érzelmek kibontakoztatása, intellektuális érzelmek biztosítása), a helyzetkomikum lehetőségeit.

- ❖ Megfogalmazzuk a gyermekek élmény és tapasztalatszerzésének lehetőségeit (pl. városunk szobrai).
- ❖ A témakörök legfontosabb eszközeinek megtervezése az óvodapedagógusok művészeti élmény-kiegészítései zene, irodalom, vizuális.
- ❖ Pontokba szedjük a gyűjtőmunka megszervezését.
- ❖ Többféleképpen tervezzük az élmények és tapasztalatok feldolgozását.
- ❖ Fejlesztőjátékokat tervezünk a projekt témakörében.
- ❖ Összegezzük, értékelünk.
- ❖ Tájékoztatjuk a szülőket az élményekről, tapasztalatokról (visszatekintő).
- ❖ Kiállítást szervezünk.
- ❖ Megtervezük a projekt eredményes levezetéséhez szükséges eszközöket.
- ❖ Értékeljük a projektet.

A tevékenység differenciált szervezeti formáinak megteremtése

A gyermekek fejlesztése mindhárom korosztály esetében mikro csoportban vagy kiscsoportban történik, a közvetlen tapasztalat- és élményszerző séták alkalmával.

Évszakonként minimum 3 természeti emberi-tárgyi téma megfigyelését feldolgozását tervezzük, melynek alapfeltétele az óvodapedagógus párok együttműködése.

Évszakonként egy alkalommal a természetben szervezünk óvodai programot.

Ezek időtartama és távolsága függ a gyermekek korcsoportjától.

Készítünk videofelvételt, vagy fotót, a közvetlen tapasztalatokat közvetítő, felfedezettő tevékenységekről, hogy a gyermekek a felvételek többszöri megtekintése segítségével újra meg újra átélhessék az élményeiket.

A gyermekek kommunikációs készségének fejlesztése a közvetlen tapasztalat- és ismeretszerzés során

A mikro-csoportos vagy kiscsoportos tapasztalatszerzés lehetőséget ad a gyermek – óvónő- pedagógiai asszisztens - dajka néni személyes beszélgetéseire. Az óvónő minden gyermekre oda tud figyelni, minden kérdésére tud válaszolni. Ez a szervezeti forma kiválóan segíti a gyermekek szókincsének, nyelvi kifejezőkészségének fejlesztését. A valós élethelyzetek természetes módon teszik lehetővé, hogy a gyermekek alkalmazzák a helyes köszönést, bemutatkozást, megszólítást, véleménynyilvánítást, a szándékok kifejezését, mint a kérés, tudakozódás, üzenetközvetítés.

A gyermekek között erősödik a tapasztalatok közzététele, a látottak folyamatos elbeszélése. Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek értelmesen, összefüggően kifejezhessék gondolataikat, érzelmeiket, kívánságaikat, észrevételeiket.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- Tudják lakcímüket, szüleik pontos nevét, foglalkozását, óvodájuk nevét.
- Tudják saját születési helyüket és idejüket.
- Különbséget tudnak tenni az évszakok között, gyönyörködni tudnak szépségében. Felismerik a napszakokat.
- A gyermekek ismerik a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltatókat, üzleteket, esztétikai alkotásokat.

- Ismerik a háziállatokat, vadállatokat, madarakat, bogarakat. Ismerik környezetük növényeit, s azok gondozását.
- Gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában. Ismerik a közlekedési eszközöket.
- A tárgyakat meg tudják számlálni legalább 10-ig, össze tudják hasonlítani mennyiség, nagyság, forma, szín szerint.
- Megkülönböztetik a jobbra - balra irányokat, értik a helyeket kifejező névutókat (pl. alá, fölé, közé stb.).
- Kialakult a beszédhelyzethez és az anyanyelvi szabályokhoz illeszkedő, jól érthető beszédük.
- Ismerik az alapvető viselkedés szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.
- Élvezik, és többször megtekintik a tapasztalatszerző sétákon, kirándulásokon, rendezvényeken készült videofelvételeket, fotókat.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek valóságúen ismerjék környezetüket, a sokoldalú érzékeltetés által és biztonságosan tájékozódjanak benne.

6.7 Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató, azzal egybeeső munka és munka jellegű játékos tevékenység.

A tevékenység célja: a gyermeki munka megszerettetésén keresztül olyan készségek, tulajdonságok kialakítása, melyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatát, kötelesség-teljesítését. A saját és mások elismerésére nevelés egyik formája.

Cél továbbá a gyermekek együttműködésének szervező képességének fejlesztése.

Az óvodapedagógus feladata

- A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása, kommunikációs készség fejlesztése.
- A munkaeszközök használatának megtanítása, konkrét, reális, a gyermek egyéni képességeihez igazodó, fejlesztő értékelés nyújtása.

A különböző típusú munka jellegű tevékenységek tervezése, s azok feltételének biztosítása (2,5) 3-6-7

Az óvodások munka jellegű tevékenysége a játékból bontakozik ki, elsősorban önmagukért, majd a közösségért végzik. Kezdetben segítségünkkel, később teljesen önállóan, öntevékenyen. Mindegyik munkafajtanál mintát adunk az eszközök, fogások, s azok sorrendiségének megismeréséhez. Úgy segítünk a gyermekeknek, hogy minél többször át tudják élni a munka örömét, a célért vállalt erőfeszítés szépségét, nehézségét. Értékelésünk buzdító, megerősítő, hogy a gyermekekben pozitív viszony alakuljon ki a rendszeres munkavégzéshez.

A **(2,5) 3-4 éves gyermekek** az óvónőt figyelve részt vesznek a növények, állatok gondozásában, etetésében. A kerti munkában követik a termések, falevelek elszállítását, a nagycsoportosok veteményezését, a növények locsolását, és közreműködnek az érett gyümölcsök összeszedésében stb.

A **4-5 éves gyermekek** közösségi kapcsolatát jól fejleszti a csoportért végzett munka, amit akkor vezetünk be, ha a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. (Az önkiszolgáló tevékenység ezt jól előkészíti.). Piktogramokkal segítjük a szokások elsajátítását és gyakorlását.

Megtervezzük az egyéni megbízások lehetőségeit (pl. információk közvetítése, kisebbek segítése az öltözködésben, ajándékkészítés a kicsiknek, az óvoda dolgozóinak, a jeles napok, rendezvények előkészítése stb.).

Lehetőséget adunk növény- és állatgondozásra. A gyermekek közreműködnek az élősarok gondozásában, a szobanövények átültetésében, a virágoskert ápolásában, az óvodaudvar tisztántartásában, pl. az avar összegyűjtésében, öntözésben, a kerti munkában.

A gyermekeknek lehetősége van az akváriumot és a madáretetőt gondozni.

Az **5-6-7 éves óvodások** önállóan végzik a napi munkákat. Közösén eldöntik a munka megosztását. Ízlésesen, esztétikusan tálalják fel az ételeket. Étkezés után a szokásrendnek megfelelően, mindent a helyére tesznek.

Önállóan végzünk környezetszépítő munkát, játéktisztítást, mosást, szárítást, egyszerű javításokat, polcok lemosását, sütés nélküli édességek, vitaminsaláták készítését.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

Úgy irányítjuk a növény- és állatgondozást, hogy a gyermekek minél több műveletet tudjanak önállóan végezni. A kerti szerszámokat önállóan használják, gondozzák. Minden évszakban segítenek a járdák, utak tisztításában. A növények gondozását a magvetéstől a termések összegyűjtéséig együtt tervezzük és végezzük.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- A gyermekek szeretnek közösen dolgozni.
- Az eszközöket rendeltetésszerűen használják.
- Örülnek, ha a kötelességüket teljesítik.
- Önállóan, igényesen végzik a napi munkafolyamatokat
- Szívesen vállalkoznak egyéni megbízatások elvégzésére.
- Szívesen közreműködnek a növények és állatok gondozásában.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek fogyatékoságuk mértékében végezzenek munkát közösségükben, kapcsolódjanak be környezetük rendjének helyreállításában.

7 TEHETSÉGGONDOZÁS AZ ÓVODÁBAN

7.1 Szemléletváltás a közoktatásban

A tehetséggondozás több évtizedes múltra tekint vissza hazánkban, így óvodánkban is.

Nevelési programunk eddig is lehetővé tette a tehetséges gyermekek kibontakoztatását, de nem rendelkezünk célzottan kidolgozott programmal.

Az Országgyűlés 2008. december 4-én a 126/2008-as számú határozatával elfogadta a Nemzeti Tehetség Programot, s ez indította el a közoktatásban azt a szemléletváltást, amely a tehetségek folyamatos segítségét célozza.

Már óvodás korban is fontosnak tartjuk a tehetségígéretek megtalálását, folyamatos fejlesztését, és nevelőtestületünk is azonosulni tud a Nemzeti Tehetség Program alapelveivel. Ezért döntöttünk a program bevezetése mellett.

2010-ben regisztrált Tehetségi Pont lett óvodánk, 2013-ban pedig Akkreditált Kiváló Tehetségi Ponttá nyilvánították Intézményünket.

Nevelőtestületünk látja ebben a folyamatos megújulás lehetőségét, valljuk, hogy „tehetséges felnőtt nevelhet tehetséges gyermeket”.

7.2 A tehetséggondozói tevékenységünk alapelvei

- Tehetséggondozó rendszerünk kiépítése biztosítja a hosszú távú működést
- Pedagógiai programunk értékeire és helyi hagyományainkra építve látjuk el tehetséggondozói feladatainkat
- Olyan tehetségműhelyeket hozunk létre, melyekben szokatlan helyzeteket teremtve új kihívásokra, problémamegoldásra készítjük gyermekeinket, mindig újabb csodával várjuk őket. Kerüljük az uniformizálást, a kreativitásra helyezzük a hangsúlyt.
- Elfogadjuk azt, hogy minden gyermek tehetséges lehet valamiben
- A gyermekek megfigyelése és fejlesztése az óvodába lépéstől folyamatosan történik, utókövetéssel az iskolás korra is kiterjed
- A gyermekek érdeklődését figyelembe véve biztosítjuk a műhelyek közti átjárhatóságot.
- A gyermekek műhelybe kerülése a beválogatás szempontjai alapján történik.
- A speciális tehetség területek fejlesztése mellett a személyiség komplex fejlesztésére törekszünk.

- A gyermekek különböző képességeihez igazodva differenciálással, egyéni feladatokkal fokozzuk a hatékonyságot.
- Évente elvégezzük a műhelyek hatékonyság vizsgálatát
- Elkötelezettek vagyunk a tehetséggondozás magas színvonalú megvalósítása mellett
- A tehetséggondozás folyamatában mélyítjük kapcsolatunkat a családokkal
- Akkreditált Kiváló Tehetségpontként törekszünk minél szélesebb körű hálózat kiépítésére
- A tehetséggondozó műhelyek vezetőit elismerjük

7.3 Céljaink a tehetséggondozó program bevezetésével

Célunk:

- a tehetségcsírák felfedezése, tehetségsegítés a kora-gyermekkorban;
- a gyermekek képességeinek megfelelő, különböző értékeket figyelembe vevő tehetségműhelyek létrehozása, működtetése;
- egy tehetségtámogató környezet kialakítása, mely kiterjed óvodánk dolgozóira, a családokra és a tárgyi feltételekre egyaránt;
- a tehetséggondozó tevékenységünk társadalmi elismertetése;
- a tehetségbarát szemlélet kialakítása;
- a módszertani tehetséggondozó kultúránk erősítése, gondozása.

7.4 A tehetséggondozás tartalma az óvodában

Óvodánkban a tehetséggondozó műhelyek beindítását a helyi sajátosságainkból kiindulva tervezzük.

Óvodapedagógusaink adottságait, előképzettségét, szakképzettségét és érdeklődését figyelembe véve a következő tehetségterületeken belül vállaljuk fel a gondozói tevékenységet:

* Logikai – matematikai

*Logikai – környezeti

*Zenei

*Nyelvi

*Testi – kinezetikus

*Térbeli – vizuális

Az inter- és intraperszonális területek fejlesztése minden tehetségműhelyben szerepet kap

Évente 2 - 4 tehetséggondozó műhelyt működtetünk. Az 5-6-7 éves gyermekeket a két éves megfigyelés összegzésével a csoport óvodapedagógusai ajánlják a tehetséggondozók figyelmébe, akik a beválogatás után kezdik meg a tehetséggondozói tevékenységüket.

A gyermekek műhelybe kerülésénél figyelembe vesszük:

- ❖ A programunkban alkalmazott egyéni fejlettségre jellemző diagnosztikus anyagot;
- ❖ A gyermek óvónőjének ajánlását;
- ❖ A beválogatás szempontjait, ami a RENZULLI– MÖNKS tehetségmodellre épül

A családok szerepe a tehetséggondozó munkában:

- ❖ Kölcsönös konzultáció a gyermekről (anamnézis, gyermektükör)
- ❖ Gyűjtő, előkészítő munkálatok
- ❖ Lehetőség szerint látogatja a műhelymunkát
- ❖ Elégedettség mérés, véleményalkotás a gondozói tevékenységről

7.5 A tehetséggondozás bevezetésében a következő értékeket látjuk:

- a megszokottól eltérő, kreatív, gazdag tevékenység keretében választási és kidolgozási lehetőséget ad
- a nevelőtestület elfogadja, támogatja a tehetséggondozó munkát
- szeretnénk elérni, hogy megkapjuk a szülők maximális (teljes körű) támogatását
- alapító tagjai vagyunk az Óvodapedagógusok Országos Tehetség Tanácsának
- együttműködési megállapodást kötöttünk a Heves Megyei Önkormányzat Pedagógiai Szakmai és Közművelődési Szolgáltató Intézménye, mint regisztrált Tehetségponttal
- elvárt eredményként vesszük Tehetségpontunk akkreditálását
- információ áramoltatás horizontálisan és vertikálisan
- szeretnénk elérni, hogy kapcsolatrendszerünk kiépítésével egy erős tehetségsegítő hálózat tagjai legyünk
- elvárt eredményként vesszük kapcsolatrendszerünk hosszú távú működtetését
- szeretnénk elérni, hogy fenntartónk támogatója legyen tehetséggondozói tevékenységünknek

8 BOLDOG ÓVODA

BOLDOGSÁG PERCEK

„Arra törekszünk, hogy a Boldogságórák derűs és élménygazdag feladatai, játékaik, valamint gyakorlataik fokról fokra kibontakoztassák a derűt és életszeretetet. Gyermekünk így a jövőbe vetett hittel, bátran járják végig a felnőtté válás vezető útját, majd boldogságra képes emberré válhatnak.”

Prof. Dr. Bagdy Emőke, a Jobb Veled a Világ Boldogságóra Program fővédnöke,
a Boldogságóra könyvek társszerzője,
klinikai szakpszichológus, pszichoterapeuta,
a Személyiség- és Klinikai Pszichológiai Tanszék professor emeritusa

A Boldog Óvoda program célja: a pozitív pszichológia kutatásainak eredményeire építve és annak módszereit alkalmazva az óvodai, alsós, felsős és közép szintjén tanulók csoportosan és egyénileg ismerjék meg a boldogság fő összetevőit. Mindeközben olyan gyakorlatok elvégzésére inspiráljuk őket, amelyek – a boldogságkutatók tapasztalatai alapján – hozzájárulnak a gyerekek boldogság szintjének növekedéséhez.

Az eredmény: optimista, magabiztos és kitartó óvodások és iskolások, akik megoldandó feladatként kezelik a mindennapi kihívásokat, észreveszik az élet szépségeit, az örömteli pillanatokat, és boldog, határozott, pozitív énképpel rendelkező iskolássá, majd felnőtté válnak.

Az óvodapedagógusok *szabadon választhatnak* a program felhasználásáról és a projektekhez illeszkedő témákból.

	Hónap	Téma
1.	Szeptember	AHÁLA GYAKORLÁSA
2.	Október	AZ OPTIMIZMUS GYAKORLÁSA
3.	November	TÁRSAS KAPCSOLATOK ÁPOLÁSA
4.	December	JÓ CSELEKEDETEK GYAKORLÁSA
5.	Január	CÉLOK KITŰZÉSE ÉS ELÉRÉSE
6.	Február	MEGKÜZDÉSI STRATÉGIÁK
7.	Március	APRÓ ÖRÖMÖK ÉLVEZETE
8.	Április	MEGBOCSÁTÁS
9.	Május	TESTMOZGÁS
10.	Június	FENNTARTHATÓ BOLDOGSÁG

9 A PROGRAM KAPCSOLATRENDSZERE

9.1 Az óvoda és a család

Az óvoda a családdal együtt, azt kiegészítve segíti a gyermekek fejlődését. A család és az óvoda között kölcsönös kapcsolat van. A szülő tud legtöbbit a gyermekéről, ő ismeri legjobban gyermeke igényeit, szükségleteit, viszont az óvónőnek van olyan szaktudása és olyan korosztályi tapasztalata, amely alapján hatékony segítséget tud nyújtani a gyermekek fejlesztéséhez. Korrekt, partneri együttműködésük elengedhetetlen a gyermekek harmonikus fejlesztése érdekében.

Körültekintően szervezzük meg és szabályozzuk a szülőkkel együtt kialakított együttműködés formáit, mely a folyamatos információk áramoltatását, a szemléletformálást, az óvoda tartalmi munkájának szakszerű megismertetését, a gyermekek egyéni fejlődésének jellemzőit és a fejlődés eredményeit hivatott közvetíteni. A szülők, nagyszülők segítik az óvoda érzelmi, szociális, esztétikai nevelését, hogy a választott értékeinket minél magasabb szinten tudjuk teljesíteni.

A kapcsolattartás formái:

- a családlátogatás (még az óvodába kerülés előtt),
- anyás befogadás, (kiválóan alkalmas arra, hogy a szülő megismerje az óvodai életet, szokásokat, s mintát kapjon a gyermeke neveléséhez)
- a napi kapcsolattartás, (elengedhetetlenül szükséges, hogy a szülő teljes mértékben tájékozott legyen a gyermekével történt napi lényeges eseményekről)
- a szülői értekezletek
- nyitott napok és az azt követő beszélgetések a gyermekek fejlődéséről
- a szülőkkel együtt szervezett rendezvények, ünnepek, kiállítások, hangversenyek, kirándulások mind azt szolgálják, hogy a közös nevelési eredményeket, hiányosságokat érzékeljük,
- igény és elégedettségi vizsgálatok. Az óvodánk évenként felméri a szülők igényeit, elégedettségét, elégedetlenségét. Az eredményeket nyilvánosságra hozzuk. Az elégedetlenségek közül a programunkhoz kapcsolódókhhoz keressük a megoldás

lehetőségét, melyre intézkedési tervet készítünk. A szülői panaszok kezelését leszabályoztuk. Az óvodában megszervezzük a szülői munkaközösséget, melynek feladata a szülők érdekképviselete.

9.2 Az óvoda és a bölcsőde

Az óvoda közvetett partnerei közé tartozik a bölcsőde. Kölcsönösen megismerjük és segítjük egymás nevelőmunkáját. A gyermekeket óvodába lépés előtt ezek az intézmények is nevelhetik, ezért az átmenet zökkenő mentessé tétele érdekében olyan tartalmi kapcsolatot alakítunk ki, melynek során egymás nevelőmunkáját megismerjük, segítjük.

A kapcsolattartás formái:

- látogatások,
- tapasztalatcserék,
- továbbképzések.

9.3 Az óvoda és az iskola

Tartalmas kapcsolatot alakítunk ki az iskolával, a gyermekek zavartalan iskolakezdését ez által is elősegítjük. A kölcsönös érdeklődés hozzájárul egymás pedagógiai céljainak, elképzeléseinek megismeréséhez, megértéséhez.

A kapcsolattartás formái:

- látogatások,
- tapasztalatcserék,
- tájékoztatások a gyermekek egyéni fejlődési üteméről, várható alkalmazkodási nehézségekről,
- értekezletek,
- munkaközösségi foglalkozások,
- továbbképzések,
- egymás rendezvényein, ünnepein való részvétel,
- közreműködés és a közvetlen partneri kapcsolatok megbeszélése, tervezése, értékelése.

9.4 Az óvoda és a közművelődési intézmények

Kapcsolatunk van a közművelődési intézményekkel: könyvtárral, múzeummal, művelődési házzal. Az intézmények kínálatából úgy válogatunk, hogy az elősegítse a pedagógiai programban megfogalmazott feladatok sokoldalú, színes megoldását, s zárja ki azokat a kezdeményezéseket, amelyek az óvoda pedagógiai elveivel, érték közvetítésével, tartalmával nem egyeztethetők össze.

A kapcsolattartás formái:

- látogatás,
- tájékoztatás,
- rendezvényeken való részvétel.

9.5 Az óvoda egyéb kapcsolatai

Kapcsolatunk van:

- ❖ a fenntartóval,
- ❖ a szakmai egyesületekkel, műhelyekkel,
- ❖ a pedagógiai szakmai szolgáltató intézményekkel, nevelési tanácsadóval,
- ❖ az egészségügyi szakszolgálattal (védőnő, orvos),
- ❖ a gyermek- és ifjúságvédelmi intézményekkel
- ❖ óvodákkal, testvéróvodával

Kapcsolattartó személyt rendelünk minden partnerünkhöz, aki összekötő szakemberként ápolja a gyermekek nevelése érdekében szükséges együttműködést. Partnereinket ismétlődő rendszerességgel kérdezzük meg az elégedettségéről, elégedetlenségéről, igényeiről. Az összegyűjtött információkat közösen megbeszéljük, s ha szükséges, intézkedési terveket készítünk az együttműködés javítása érdekében.

10 GYERMEK- ÉS IFJÚSÁGVÉDELLEMMEL ÖSSZEFÜGGŐ TEVÉKENYSÉGEK

Az óvodapedagógus joga és kötelessége, hogy közreműködjön a gyermek és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, a gyermek fejlődését veszélyeztető körülmények megelőzésében, feltárásában, megszüntetésében.

Az óvodai gyermekvédelem célja:

- A gyermekek számára biztosítani az optimális feltételeket, amelyek a képességeinek, tehetségének kibontakoztatásához szükséges
- Segíteni a gyermeket és gondviselőjét, hogy leküzdje azokat az akadályokat melyek hátrányos helyzetbe hozták

Az óvoda feladata a gyermek védelmében:

- Az óvodába a gyermek a 2,5 - 3 életévének betöltése után vehető fel. Kötelező a felvétele a hátrányos helyzetű gyermeknek, továbbá annak, aki a gyermek védelméről és gyámügyi igazgatásáról szóló törvény 41. § alapján jogosult a gyermek napközbeni ellátásának igénybevételére, akinek a felvételét a gyámhatóság kezdeményezte.
- Az óvodában olyan nevelői attitűd kialakítása
  - amely nem tesz különbséget a gyermek hovatarozásában,
  - amely tiszteletben tartja és erősíti a családi nevelést, a gyermeknevelés iránti felelősséget
- A családot érintő kérdésekben az óvoda valamennyi dolgozójának titoktartási kötelezettsége van. Már a beiratkozás alkalmával információt gyűjtünk a gyermek családi életének körülményeiről.

Az óvodába lépés előtti családlátogatás alkalmával feltárjuk a gyermekvédelmi problémákat, ezek megoldására a gyermekvédelmi felelős és a gyermek óvónői feladattervet dolgoznak ki.

Minden gyermekvédelmi probléma kiküszöbölésében az egyéni megoldásra, a személyes kapcsolat felvételre, a szülővel való együttműködésre törekszünk.

Általánosságban keressük azokat a lehetőségeket, amik az eltérő szociokulturáliságú gyermekek helyzetének javítását eredményezhetik és az óvodai keretek között megoldhatók.

Kapcsolatot tartunk a helyi gyámhatósággal, az önkormányzat szociális ügyekkel és gyermekjóléttel foglalkozó munkatársaival. Szükség esetén megszervezzük a gyermek kompenzáló felzárkóztatását, melyhez szakemberek segítségét is igénybe vesszük (Nevelési Tanácsadó, Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői Bizottság, Logopédiai Szolgálat).

Az óvodán belül tagóvodánként **gyermekvédelmi felelős** koordinálja a feladatokat, munkáját éves feladattervben rögzítve.

Fő feladata a csoportban dolgozó óvónők és a gyermekvédelemmel foglalkozó szakemberek munkájának összehangolása az óvodai gyermekvédelmi problémák megoldásában.

- Felmérést készít a gyermekek szociokulturális helyzetéről.
- Nyilvántartást vezet a veszélyeztetett helyzetű gyermekekről.

A veszélyeztetett nyilvántartásba vétel szempontjai:

- Erkölcstelen családi környezet, italozó szülők, bűnöző családtag
- Egészségügyi okok, súlyos érzékszervi károsodás, tartós betegség
- Anyagi nehézségekhez kapcsolódó elhanyagoló nevelés, testi-lelki bántalmazás

A gyermekvédelmi felelős a vezetőt folyamatosan tájékoztatja a gyermek érdekében tett intézkedésről, valamint a nevelési év végén munkájáról beszámoló jelentést készít.

Feladataink megvalósítását segítik a továbbképzések, a gyermekjóléti szolgálat szervezésében az esettanulmányok, az ott dolgozó munkatársak folyamatos tájékoztatása az intézmény munkájáról, a megjelenő jogszabályok ismertetése a hatékonyabb gyermekvédelmi munka érdekében.

11 INTEGRÁLT NEVELÉS AZ ÓVODÁBAN

Óvodában az alapító okirat szerint lehetőség van a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére.

„Az intézmény elláthatja a többi gyermekekkel együtt nevelhető azt a különleges bánásmódot igénylő gyermeket, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján érzékszervi fogyatékos (nagyothalló – 80 dB fokú hallásvesztés; látássérült – gyengén-látó), beszéd fogyatékos, autizmus spektrum zavarral, vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzd).”

A nevelési intézményt a szülő választja ki a tanulási képességet vizsgáló szakértői bizottság véleménye alapján.

Az érintett gyermekek a különleges gondozást életkoruktól és állapotuktól függően az óvodai nevelés keretében is megkaphatják, ehhez a pedagógiai programunk keretén belül a lehetőségek biztosítottak.

Pedagógiai programunk szerint a gyermekek tevékenységeik során szerzett benyomások, tapasztalatok, élmények alapján tanulnak s általuk fejlődnek. A gyermekek értelmi képessége, érzékelése észlelése, emlékezete, figyelve, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik, melyhez társul az óvónő által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés.

Ez a keret lehetővé teszi, hogy a sajátos nevelési igényű gyermekek közül a gyermekközösségben eredményesen fejleszthetőket integráltan nevelhessük a sajátos nevelési igénytől és a gyermekcsoport létszámától függően.

Pedagógiai programunk a sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztésében az alábbi szempontokat helyezi előtérbe:

- A gyermek harmonikus személyiség fejlődését, a különbözőséget elfogadó nevelői légkör megteremtése
- Annyi segítséget kapjon a gyermek az óvodai nevelés során, amennyire szüksége van, ezáltal is elősegítve, hogy mielőbb képes legyen az önálló életvitelre
- az elvárások igazodjanak a gyermekek fejlődésének üteméhez,
- fejlesztésük a számukra megfelelő területeken valósuljon meg,
- a sajátos nevelési igényű gyermekeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- az egészségügyi és pedagógiai célú rehabilitációs, rehabilitációs célú foglalkozások programjai váljanak az óvodák nevelési programjainak tartalmi elemeivé.
- A gyermek számára biztosítani kell a szakszolgálatok igénybevételének lehetőségét sajátos nevelési igényűeknek megfelelően (orvos, pszichológus, gyógypedagógus, utazó gyógypedagógus – érzékszervi problémák esetén –, gyógytestnevelő) a kiemelt normatíva terhére.

Az óvodákban a sajátos nevelési igényű gyermekek egyéni fejlesztéséhez a gyermek fogyatékoságának típusához igazodó szakképesítéssel rendelkező gyógypedagógust, utazó gyógypedagógust alkalmazunk.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

A sajátos nevelési igényeknek megfelelő egyéni foglalkozás eredményeként a speciális iskolai életre alkalmassá válik a gyermek.

11.1 ÓVODAI FEJLESZTŐ PROGRAM

Sajátos nevelési igényű gyermekek részére

11.1.1 Látássérült- gyengén látó gyermek

A látássérült gyermekek a nevelési-oktatás szempontjából lehetnek: vakok alig látók és gyengén látók.

Óvodáink az alapító okirat szerint integráltan a gyengén látó gyermek óvodai nevelését látják el.

A látási kontroll hiányosságainak korrigálás minden látássérült gyermek esetében segíteni kell:

- részvételt a közös játékban
- a közösséghez való alkalmazkodást
- a viselkedő formák megtanulását és gyakorlását
- a közösség előtti szereplést

Kiemelt hangsúlyt kap:

- az önkiszolgálás megtanítása
- a tárgyak és helyük megismertetése
- a rendszeretet
- a higiéné, különösen a szem és a kéz tisztán tartása

Figyelembe kell venni az óvodai nevelés során a látássérült gyermek fizikai terhelhetőségét.

A gyengén látó gyermek (vízis: 10%-os látásteljesítéstől 30%-ig).

Főleg látásuk útján tájékozódnak a világban – sokkal közelebről és kisebb térben tudják használni azt, mint az ép látásúak. Nevelésük speciális optikai eszközök segítségével a vizuális megismerés útján történik. Kiemelt szerep jut a hallási és tapintási analízátor kompenzatív működésének.

Kiemelten fontos: a testtartási hibák megelőzése, a helyes testtartás megtanítása.

A gyengén látó gyermek fejlesztésének kiemelt területei:

- gondolkodás és beszédfejlődését befolyásolja a látás élmények hiánya; ezért fontos a környezet vizuális megismertetése
- látásnevelés: a látás használatának megtanítása a távoli és a közeli környezetben
- nagy mozgások fejlesztése: mozgáskoordináció, mozgásbiztonság
- térbeli tájékozódás a látás felhasználásával
- a finommozgás fejlesztése: a kézügyesség fejlesztése
- a látás-mozgás koordináció fejlesztése: finommozgások és nagymozgások esetében egyaránt

11.1.2 Nagyothalló 80 db hallásveszteségig

Óvodai fejlesztése:

- Nyelvi kommunikáció megindítása
- Kommunikációs igény és tevékenység állandó erősítése
- Beszédértés és szókincsfejlesztés
- Szintaktikai elemek nyelvhasználatba építése
- Beszédérthetőség folyamatos javítása
- Hallási figyelem fejlesztése
- Egyszerű utasítások megértése
- Rajzolás, színezés, válogatás, építés
- Mozgásfejlesztés, mozgásügyesítés
- Mondókázás

Az eredményes fejlesztés feltételei:

- A gyermeket körülvevő környezet minden elemében a nyelvi kommunikációs helyzetekhez kötött alkalmazása
- A beszédértés és a konkrét megnyilvánulást segítő egyéb eszközrendszerek használata
- A családi szociális háttér bekapcsolása a kommunikáció fejlesztés rendszerébe
- A speciális fejlesztést – szurdopedagógia szakos gyógypedagógiai tanár ill. hallássérültek pedagógiája szakos gyógypedagógiai tanár /terapeuta/ végezheti

A hallássérült gyermek integrált nevelésének várható eredményei:

- A környezet pozitív beszédmintájának hatására fejlődik a gyermek
- A gyermek gondolatait nyelvi formába öntve fogalmazza meg, tökéletesítve a nyelvhasználatot
- A „normális” magatartás mintát követi a gyermek
- Önfegyelemre és nagyobb önállóságra tesz szert
- Munkatempója gyorsul
- Kialakul a reális énképe, önértékelése
- Meggyőződik erős és gyenge oldaláról
- Egyéni képességeinek megfelelően törekszik a gyermek magasabb követelményeknek megfelelni, hogy a társadalmi beilleszkedési nehézségek minimálisra csökkenjenek.

11.1.3 Beszédfogyatékos gyermek

A beszédfogyatékos gyermek anyanyelvi fejlettsége alacsony szintű, beszédszervei gyengék, a beszédhangok ejtése nem tiszta szegényes a szókincese.

Fejlesztése: az anyanyelvi nevelést középpontba állító speciális terápiákat alkalmazó intenzív, komplex

- az életkori sajátosságokat, a játékosság elvét szem előtt tartó – nevelési környezetben valósulhat meg.

Az óvodai nevelés során fejlesztendő:

- anyanyelvi nevelés
- mozgás
- vizuomotoros koordinációs készség
- speciális terápiák alkalmazása
- (diszlexia-prevenció, grafomotoros fejlesztés stb)

Sikerkritériumok:

- a gyermek beilleszkedése az óvodai közösségbe
- fejlődése és együtt haladás lehetősége a többi gyermekkel
- a logopédus, a szülők és az óvodapedagógusok együttműködése, kapcsolattartása

11.1.4 Autizmus spektrum zavarral küzdő gyermek

Az autizmussal élő gyermekre legjellemzőbb a kölcsönösséget igénylő szociális készségek, illetve a rugalmas gondolkodás és kreativitás területén tapasztalható kognitív deficit, a beszéd szintjéhez képest károsodott kommunikáció, az egyenetlen intelligencia, illetve képességprofil és a következményes sztereotíp viselkedés, érdeklődés, aktivitás. A deficit okozta elsődleges és másodlagos viselkedési tünetek az igen súlyosból a jól kompenzált állapotban csaknem tünetmentessé változhatnak, és az élet különböző szakaszaiban különböző formában jelentkezhetnek. Új helyzetben, váratlan események hatására felerősödhetnek a típusos tünetek. A tünetek változatosága mellett az autizmus súlyossága széles skálán szóródik. Az autizmus spektrum zavarok gyakran társulnak egyéb problémákkal, melyek a következőképpen csoportosíthatóak:

- értelmi fogyatékoság, mint a leggyakrabban társuló fejlődési zavar,
- beszéd-, érzékszervi-, mozgás- vagy "más" fogyatékoság,
- viselkedésproblémák, pl. agresszió, autoagresszió,
- étkezési és alvási zavarok előfordulása is gyakori.

A fejlesztés, illetve a hagyományos tanítási módszerek és tervezés módosítása szempontjából kiemelkedő jelentőségű speciális tulajdonságok:

- a másik személy szándékának, érzéseinek, érzelmeinek, gondolatainak, szempontjának meg nem értése, az önmagára vonatkoztatás hiánya, legsúlyosabb esetben képtelenség arra, hogy az embereket, mint számára a valóság egyéb elemeinél fontosabbakat, a tárgyaktól megkülönböztesse,
- belátás hiánya vagy korlátozott volta egyrészt a saját tudásával kapcsolatban, másrészt a tudás, illetve ismeret megszerzésének forrásával, módjával kapcsolatban,
- a szociális megerősítés jutalomértékének, illetve a belső motiváltságnak gyakran teljes hiánya, - a gyermekeknek nagyon kevés dolog, vagy szokatlan dolog okoz örömet,
- a beszéd korlátozott megértése, még látszólag jó beszédprodukciónak mellett is ezt a nehézséget fokozzák a beszéd emocionális, szociális sajátosságai,
- az egyenetlen képességprofil (pl. ismeretek és önellátás, mechanikus és személyes memória közötti szakadákszerű különbségek).

Típusos erősségek, amelyekre az autizmussal élő gyermekeknél építeni lehet:

- a megfelelő szintű vizuális információ általában informatív,
- tanult rutinokhoz, szabályokhoz való alkalmazkodás,
- jó mechanikus memória,
- megfelelő környezetben, érdeklődésének megfelelő témánál kiemelkedő koncentráció, kitartás,
- egyes, nem szociális tartalmú területeken relatíve jó képesség (pl. memoriter, zene).

Típusos nehézségek és kognitív problémák, amelyekkel számolni kell a fejlesztés során:

- szenzoros ingerfeldolgozás zavarai,
- figyelemzavar,
- utánzási képesség deficitje,
- percepció, vizuomotoros koordinációs problémák,
- analízis, szintézis műveleteinek problémája,
- lényegkiemelés, problémamegoldó gondolkodás deficitje,
- általánosítás, a tanultak új helyzetben való alkalmazásának problémája,
- emlékezetfelidézési problémák (szociális tartalmaknál és személyes élményeknél,
- nehézség már ismert tudásanyagban szociális elem bevezetésekor vagy új körülmények
- közötti alkalmazáskor,
- a feladat céljának nem értése, reális jövőre irányultság hiánya,
- szimbolikus gondolkodás fogyatékosága,
- énkép, éntudat fejlődésének deficitje,
- a valóság téves értelmezése, felfogása,
- realitás és fantázia összetévesztése,
- szóbeli utasítások félreértése, különösen a többértelmű, elvont kifejezések, többtagú utasítások esetén,
- képességek, ismeretek kreatív (nem idioszinkretikus) alkalmazásának hiánya,
- gyermekközösségben áldozattá, bűnbakká válás, más esetben szociálisan inadekvát
- viszonyulás a kortársakhoz,
- strukturálatlan időben passzivitás, reaktív viselkedésproblémák,
- félelmek, fóbiák (gyakran - más által megszokott - hétköznapi tárgyaktól, hangoktól).

A fenti problémák következménye, hogy a szociális-kommunikációs kontextusban zajló ismeretelsajátítás akadályozott, ezért az autizmussal élő gyermekek számára a világról való megértés keretétől elsősorban nem a személyek közötti kapcsolatok szolgálnak.

Az óvodai nevelés céljai

Az autizmussal élő gyermekek fejlesztésében nevelési céljaink és alapelveink:

- elősegítjük a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődését,
- a gyermeki személyiség minél teljesebb kibontakoztatását,
- fontos nevelési célunk a gyermekek egészséges életmódra szoktatása,
- figyelembe véve az életkori és egyéni sajátosságokat, az eltérő fejlődési ütemet.

Az autizmussal élő gyermekek óvodai nevelésének célja az elemi adaptív viselkedések kialakítása:

- szociális, kommunikációs készségek célzott fejlesztése,
- az autizmusból és a társuló fogyatékoságokból eredő fejlődési elmaradások lehetséges célirányos kompenzálása,
- a sztereotíp, szociálisan nem megfelelő viselkedések kialakulásának megelőzése, illetve korrekciója,
- a fogyatékoság specifikus környezet, eszközök, módszerek és szokásrendszer kialakítása és használatának elsajátíttatása.

A fenti speciális óvodai célok eléréséhez a következő feladatok kapcsolódnak a fő fejlesztési területeken:

Kommunikáció és szociális viselkedés

- beszéd előtti (preverbális) csecsemőkori kommunikáció elemeinek tanítása,
- szociális kapcsolatteremtés elemeinek tanítása,
- beszéd vagy ennek hiányában alternatív, vizuális eszközzel történő kommunikáció használatának tanítása,
- tanítási helyzetben szükséges elemi szociális viselkedés kialakítása,
- augmentatív kommunikációs eszközök használatának tanítása mindennapi élethelyzetekben, a protetikusan környezet részeként.

Fejlődési funkció elmaradások, korai elemi készségek

- alapvető önkiszolgálási készségek kialakítása: étkezés, szobatisztaság, öltözés, tisztálkodás.

Korai kognitív funkciók

- elemi logikai műveletek, fogalmak, összefüggések tanítása
- szociális kognitív készségek fejlesztése,
- egyszerű aktivitásformák kialakítása strukturált keretek között,
- általánosítás képességének fejlesztése,
- az elsajátított képességek önálló használatának tanítása,
- az elsajátított képességek más összefüggésben való használata,
- képességek alkalmazása más, elsősorban otthoni környezetben.

Viselkedésproblémák kezelése, megelőzése, alternatív viselkedések kialakítása

- kétszemélyes tanítási helyzetben való részvétel viselkedési elemeinek kialakítása,
- csoportba való beillesztés kialakítása,
- óvodán kívüli környezethez való adaptív viselkedés kialakítása.

A gyermekekkel kapcsolatos gondozási feladatok ellátása

A fenti célok és feladatok megvalósítása érdekében az óvodai nevelés, illetve ideális esetben a szülőkkel való szoros együttműködés eredményeképpen a gyermek egész ében töltött idejét, ezen belül különösen a természetes élethelyzeteket ki kell használni a fejlesztésre.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére nem határozhatóak meg, mindenkor az autizmus súlyossága, a gyermek mentális képességei és fejlődési üteme közösen alakítják a képet. A gyermek 6. életévéig részesülhet speciális óvodai ellátásban, ezt követően az illetékes tanulási képességet vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vizsgálat alapján hoz határozatot: kijelölheti a gyermek számára a megfelelő oktatási - nevelési intézményt.

Az óvodai élet megszervezésének elvei és gyakorlata

Személyi feltételek

Képzettség

Az autizmussal élő gyermekek óvodai fejlesztéséhez autizmus területén speciálisan képzett szakember (gyógypedagógus, óvodapedagógus, asszisztens) szükséges.

Integráció esetén (teljes, részleges, fordított), fontos, hogy képzett pedagógus készítse fel a kortársakat és a szülői közösséget az autizmussal élő gyermek fogadására. Az autizmussal élő gyermekkel foglalkozó többségi óvoda pedagógusának szüksége van a szoros kapcsolattartásra speciálisan képzett szakemberrel, aki az elsődleges fejlesztési irányok kijelölésében, a mindennapi, egyénre szabott autizmus specifikus fejlesztési feladatok megtervezésében, értékelésükben nyújt segítséget.

Speciálisan képzett az a pedagógus, szakember, aki megfelelő elméleti felkészültséggel rendelkezik az autizmussal, mint fejlődési zavarral, és a lehetséges speciális pedagógiai és kognitív viselkedés terápiás beavatkozásokkal kapcsolatban. Gyakorlati tapasztalata van a fejlesztés során használatos speciális megközelítések, módszerek, eszközök alkalmazásának tekintetében.

Fontos, hogy a fent említett feltételek mellett a pedagógus legyen kész a család elképzeléseivel összhangban megtervezni a pedagógiai célokat, törekedjen a szülővel, történő folyamatos együttműködésre. Legyen kreatív, pozitív hozzáállású. Nyugodt, határozott, következetes, visszafogott tanítási stílust képviseljen, kerülje a bőbeszédűséget. Legyen képes objektíven értékelni a fejlesztési tervét, a célkitűzéseket, és szükség szerint módosítani azt. Fontos, hogy az intézmény minden munkatársa szerezzene legalább elemi ismereteket az autizmussal élő gyermekkel való kommunikációról, együttműködésről, és segítsék a pedagógust, illetve a gyermeket a kitűzött célok elérésében.

Létszám

Integrált (fordított, részleges, teljes) csoportban az integráló csoport pedagógusa mellett feltétlenül szükséges egy kiképzett pedagógiai asszisztens, aki segíti az autizmussal élő gyermeket a nap folyamán.

12 AZ ÓVODÁBA LÉPÉS ÉS AZ ISKOLAKEZDÉS FELTÉTELEI

Az óvodába lépés feltételei:

- Az óvoda (2,5) - 3 éves kortól az iskolába járáshoz szükséges fejlettség eléréséig, legfeljebb 7 éves korig nevelő intézmény.
- Az óvodai nevelés a gyermek neveléséhez szükséges, teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében folyik.
- A gyermek – ha a törvény másképpen nem rendelkezik – 3. életévének betöltésétől kezdve kell, hogy óvodai nevelésben részesüljön, legalább napi 4 órában. Ennek célja és feladata az egész gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése.
- Az óvodába a gyermek az év bármelyik napján felvehető, amennyiben betöltötte a (2,5) - 3. életévét, és rendelkezik az óvodába lépéshez szükséges fejlettséggel.
- Az óvodai beiratkozások idejét a fenntartó határozza meg és hozza nyilvánosságra.

Az iskolaérettség kritériumai:

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, melyet programunk az egyes területek végén a fejlődés várható eredményeként jelölt meg.

Az iskolakezdés fontos feltétele a testi, lelki és szociális érettség megléte.

Iskolakezdés halasztása

Az Nkt. 45. § (2) bekezdése értelmében **a gyermek** abban az évben, amelynek **augusztus 31. napjáig a hatodik életévét betölti, tankötelessé válik.** A törvényes képviselő, vagyis **a szülő vagy gyám kérelmére az Oktatási Hivatal döntése alapján** a gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben vehet részt.

(Függelék)

AZ ÓVODA SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

12.1 Személyi feltételek

A nevelőmunkát az óvoda teljes nyitva tartása alatt **az óvodapedagógus** végzi. Személye elfogadó, segítő, támogató attitűdje modellt, mintát jelent a gyermek számára. Értékfelfogása erősen hat a gyermekekre. Éppen ezért fontosnak tartjuk, hogy a pedagógiai programunk által felvállalt a művészetek tradicionális értékeit hitelesen közvetítjük. Felvállaljuk az ízlésformálást az óvoda tágabb környezetében is. Énekekkel, mesemondással, bábozással, esztétikai élményhez juttatjuk a gyermekeket. Fejlesztésükhöz egyéni módszereket alkalmazunk úgy, hogy a gyermekek pozitív énképe és önbizalma kialakulhasson.

Lehetőséget teremtünk a szakmai tájékozottság, szaktudás fejlesztéséhez. Felhasználjuk a szakmai egyesület által nyújtott lehetőségeket. Óvodapedagógusainkra jellemző a humanizmus, a pedagógiai optimizmus, tetteikben érezhető a hitelesség, tapintat és az empátia.

Egy gyermekcsoport életét két óvodapedagógus irányítja. Az óvodapedagógus párok tudnak együtt tervezni, tudnak összehangoltan, feladatokat megosztva dolgozni. Képesek pedagógiai elveiket, nevelési gyakorlatukat egyeztetni. Ehhez szükséges a törvényben előírt két óra átfedési idő.

Közösen készítik a terveket, a gyermekek képességének felméréséről, az egyéni fejlesztések biztosításáról és az eredmények rögzítéséről. Ebben a munkában fejlesztő pedagógus segíti őket. A szülőket mindezekről folyamatosan tájékoztatják.

Bevonjuk **a pedagógiai asszisztenst** és **a dajkákat** az erkölcsi és szociális képességek fejlesztésébe és az egészséges életmód szokásainak megtervezésébe, elemzésébe, értékelésébe. A pedagógiai asszisztenst és a dajkák teljes partnereink az óvoda szépítésében, higiénijának megteremtésében.

Egy-egy szakmai feladat elvégzéséhez, a szakmai munka méréséhez, elemzéséhez, értékeléséhez, valamint a szervezet társas, szakmai kapcsolatának karbantartására, **szakmai teamet**, munkaközösséget hozunk létre. A közösség tagjaként valamennyien felelősséget vállalunk a közösen kitűzött célok- és feladatok megvalósításáért. A szakmai munkában, munkatársi kapcsolatban, döntéshozatal előtt őszinte, nyílt véleménnyel segítjük a gyermekek érdekét legjobban szolgáló megoldás kialakítását.

Az óvodában folyó munkát a **vezető óvodapedagógus** koordinálja, irányítja pedagógiai, gazdálkodási, műszaki, közéleti, menedzselési feladatainak ellátása során. A vezető a lehetőségek optimális felhasználásával biztosítja a jól megszervezett munkát, a fejlesztéshez szükséges feltételeket, a szakemberek felelősségteljes önálló feladatvégzését. Ebben a munkában az **óvodavezető-helyettes** segíti. Sokrétű munkánk adminisztrációs feladatait **óvodatitkár** látja el.

12.2 Tárgyi feltételek

Programunkban a művészetek eszközeivel kívánunk erősebben hatni a gyermekek személyiségére, ezért a következő eszközök meglétéről gondoskodunk:

- Esztétikus mesesarok (kuckó), mese párnák, meleg szőnyegek, meseszék, kincsesláda, bábok, könyvek, gyertyák, magnó, albumok a tanult mondóképekről, versekről és a mesékről, kedvenc báb, hívóképek.
- Hangszerek: furulya, gitár, metallofon, dob, ritmusbot, csörgő, triangulum, cintányér, kisebb-nagyobb csengő, népi hangszerek, gyermekek - óvónők által barkácsolt ritmushangszerek, hangsíp vagy hangvilla, szimbólumok a tanult dalokról.
- Képalakításhoz különböző méretű rajzlapok, színes papírok, festékek, színes ceruzák, zsírkréták, pasztellkréták, filctollak, viaszkréták, fonalak, anyagok, madzagok, esztétikus eszköztároló lehetőségek, a rajzos csoportszoba részben a gyermeki munkáknak kialakított polc és tábla, melyre a gyermekek kitűzhetik a rajzaikat. Ezt nevezzük mini-galériának.
- Plasztikai munkához agyag, gyurma, fadarabok, termések, magok, kavicsok, szövőkeretek, fonalak.
- Esztétikus ovi-galéria, ahol maximum hét alkotást állítunk ki évszakonként.
- Videokamera és/vagy fényképezőgép, video- és magnófelvételek lejátszási lehetőség: a gyermekek önmegismeréséhez, zenei élménykövetítéshez, vadállatok életének megismertetéséhez, az óvoda ünnepeinek, hangversenyeinek, ovi-galéria eseményeinek rögzítéséhez, a felvételek többszöri megtekintéséhez.
- Esztétikus élősarok a természet kincseinek gyűjteményével, a gyermekek által készített egyes évszakokat tartalmazó albumaival, és akváriummal.
- Az udvaron a zajtól védettebb területen, énekes játékok, dramatikus játékok, bábjátékok játszásához alkalmas hely biztosított.

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

- Különböző kézi szerek a zenés-mozgásos percekhez, pl.: labda, babzsák, kisebb-nagyobb karika, rövidebb-hosszabb szalag, bot, különböző színű kendők, zászlók.
- A programhoz felhasznált irodalomjegyzékben felsorolt szakkönyvek.
- Az óvoda színvilágának megkomponálásához szükséges festékek, textíliák, díszek.
- Esztétikus tájékoztató táblák az évszak projekt bemutatásához, a program rendszerének ismertetéséhez, a bátorító nevelés elvének ismertetéséhez, az általános tájékoztatáshoz, valamint a gyermekek eredményeinek bemutatásához.

13 A PROGRAM TERVEZÉSE, ELEMZÉSE, ÉRTÉKELÉSE **MINŐSÉGBIZTOSÍTÁSA**

A Hatvani Varázskapu Óvoda SZMSZ-ében, és IMIP-jében található meg.

14 A PROGRAMHOZ KAPCSOLÓDÓ SZAKIRODALMAK

Tanulmányok

- Fülöp Sándorné (2000): Élménypedagógia. Csak tiszta forrásból = Óvónők Kincsestára Budapest. RAABE Könyvkiadó, C 2. 2. 1-6 p.
- Szabó Lászlóné (2000): Szeretet és biztonság. Érzelmi nevelés és társas kapcsolatok egy alternatív program alapján = Óvónők Kincsestára Budapest. RAABE Könyvkiadó, B. 3.1. 1-7 p.
- Molnárné Lóczi Tünde (2001) Tündérajáték. Komplex drámafeldolgozás az óvodában = Óvónők Kincsestára Budapest. RAABE Könyvkiadó, C. 2.3.1-10 p.
- Molnár Erzsébet – Madarászné Encz Éva –Kovácsné Uszcai Margit (2001): Lassú víz, partot mos. Értékek közvetítése szólásokkal, közmondásokkal. Óvónők Kincsestára Budapest. RAABE Könyvkiadó, B. 4.3. 1-12 p.

Könyvek

- Nagy Jenőné (1996): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel. Szolnok. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 104 p.
- Nagy Jenőné (1998): Csak tiszta forrásból. Szolnok. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 238 p.
- Deli Andrásné - Nagy Jenőné (1998): Útmutató a nemzeti, etnikai kisebbségi óvodák helyi nevelési programjának elkészítéséhez. Budapest. Országos Közoktatási Intézet Program – és Tantervfejlesztő Iroda Nemzeti és Etnikai Kisebbségi Iroda, 3-117 p.
- Nagy Jenőné – Németh Menyhértne –Novákné Cseh Ibolya (1999): Rajz, mintázás kézimunka. Szolnok. Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Pedagógiai Intézet, 3-128 p.
- Nagy Jenőné (2001): Óvodatükör. Óvodai intézmények szakmai munkájának mérése, elemzése, értékelése. Szolnok „Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel” Országos Szakmai Egyesület 3-152 p.
- Nagy Jenőné (2017): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok. ÓNME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, 253 p.
- A Jókai úti Óvoda helyi nevelési programja Hatvan 1999.
- A Hatvani Varázskapu Óvoda pedagógiai programja Hatvan 2013.

Cikkek

- Szabó Lászlóné (1997): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel: választható program = Óvodai nevelés Bp. 10 sz. 327-329 p.
- Németh Menyhértné (1999): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel: Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete az Óvodások Neveléséért = Óvodai Nevelés 7. száma Budapest 245 p.
- Kiss Margit (2000): Rajz, mintázás, kézimunka – könyvismertetés = Óvodai nevelés 4. száma Budapest, 143 p.
- Skerlanitz Annamária (2000): „Szeresd, óvd, véd a környezeted” Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesületének tanácskozása = Óvodai Nevelés 8. száma Budapest, 345-346.
- Bencze Györgyné (2002): VII. Esztétikai országos Tanácskozás = Óvodai Nevelés 7. száma Budapest
- Művészeti Hírmondó = Szolnok, Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Óvodapedagógusok Szakmai Egyesülete, negyedévenként megjelenő lap

Felhasznált irodalom:

- Nagy Jenőné (2017): Óvodai nevelés a művészetek eszközeivel Szolnok. ÓNME Óvodapedagógusok Országos Szakmai Egyesülete, 253 p.
- A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- ÓVODAI PROGRAM AUTIZMUSSEL ÉLŐ GYERMEKEKET NEVELŐ ÓVODÁK SZÁMÁRA (2007) Autizmus Alapítvány Készült a magyar állam és az Európai Unió (HEFOP 2.2.1-P.-2004-11-0037/4.0) támogatásával

Hatvani Varázskapu Óvoda
3000 Hatvan, Jókai utca 9.
Tel: 37/342-203, 37/541-495
Email: varazskapuovi@gmail.com

OKTATÁSI HIVATAL
BÁZISINTÉZMÉNYE
2017-2020

15 FÜGGELÉK

A Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve

**Tájékoztató
a gyermek tankötelezettségének megkezdésével kapcsolatban
2020. január 1-jével hatályba lépő jogszabályi változásokról és a szülőket érintő
fontosabb tudnivalókról**